

Bruxelles, den 3.3.2021
COM(2021) 101 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

**En Union med lige muligheder: Strategi for rettigheder for personer med handicap
2021-2030**

En Union med lige muligheder: Strategi for rettigheder for personer med handicap 2021-2030

Personer med handicap har ret til gode forhold på arbejdspladsen, til at føre en selvstændig tilværelse, til lige muligheder og til at deltage fuldt ud i lokalsamfundet. Alle har ret til en barrierefri tilværelse. Og det er vores fælles pligt at sikre deres fulde deltagelse i samfundslivet på lige fod med alle andre.

Kommissionsformand Ursula von der Leyen¹

1. Vision og behov for handling

Den Europæiske Union er forankret i værdier som lighed, social retfærdighed, frihed, demokrati og menneskerettigheder. Traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) og EU's charter om grundlæggende rettigheder danner grundlag for bekæmpelse af alle former for forskelsbehandling og gør ligestilling til en hjørnesten i EU's politikker. Kommissionsformand Ursula von der Leyen har erklæret, at en af Kommissionens prioriteter er at opbygge en Union med lige muligheder — i enhver henseende.

Vedtagelsen af De Forenede Nationers konvention om rettigheder for personer med handicap ("FN's handicapkonvention") i 2006 markerede et gennembrud i fastsættelsen af minimumsstandarder for rettigheder for personer med handicap². EU og dets medlemsstater er parter i FN's handicapkonvention, som de støt gennemfører³.

Den europæiske søjle for sociale rettigheder⁴ tjener som rettesnor for beskæftigelses- og socialpolitikkerne, som Europa-Parlamentet, Rådet og Europa-Kommissionen i fællesskab proklamerede i 2017. I søjlens princip nr. 17 slås det fast, at personer med handicap har ret til en indkomststøtte, der sikrer et værdigt liv, tjenesteydelser, som sætter dem i stand til at deltage på arbejdsmarkedet og i samfundslivet, og et arbejdsmiljø, der er tilpasset deres behov.

Den europæiske handicapstrategi 2010-2020⁵ har banet vejen for et Europa uden barrierer og fremmer tiltag, som med støtte fra bl.a. EU-midler skal forbedre tilværelsen for de ca. 87 millioner mennesker i EU, der har en eller anden form for handicap⁶. Evalueringen⁷ viser, at strategien har været medvirkende til at forbedre forholdene på en række områder, ikke mindst tilgængelighed for personer med handicap og fremme af deres rettigheder ved at sætte handicap højt på EU's dagsorden.

Ikke desto mindre møder personer med handicap fortsat betydelige hindringer for deres adgang til sundhedspleje, uddannelse, arbejdsmarked og fritidsaktiviteter samt deltagelse

¹Formand for Europa-Kommissionen Ursula von der Leyen: [Den europæiske dag for personer med handicap, 2020](#).

²[FN's handicapkonvention](#).

³[Gennemførelse på EU-plan](#).

⁴[Interinstitutionel proklamation om den europæiske søjle for sociale rettigheder](#) (2017/C 428/09).

⁵Meddelelse fra Kommissionen (COM(2010) 636 final): [Den europæiske handicapstrategi 2010-2020](#).

⁶Data: EU-SILC (statistikker over indkomstforhold og levevilkår) og EU-LFS (arbejdsstyrkeundersøgelsen). 24,7 % af EU's befolkning over 16 år er begrænsede i deres aktiviteter, hvoraf 17,7 % oplever moderate begrænsninger og 7 % oplever alvorlige begrænsninger. S. Grammenos/M. Priestley, 2020: [Europe 2020 data and people with disabilities](#).

⁷Arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene (SWD(2020) 291 final): [Evaluering af den europæiske handicapstrategi 2010-2020](#).

i det politiske liv. De har desuden større risiko for fattigdom eller social udstødelse (28,4 %) end personer uden handicap (18,4 %). Over halvdelen af alle adspurgte personer med handicap har i 2019 oplevet at være udsat for forskelsbehandling⁸.

Covid-19-pandemien og dens økonomiske konsekvenser gør det endnu mere presserende at afhjælpe dette problem, idet pandemien har forværret hindringerne og ulighederne⁹. Personer med handicap, som bor i botilbud, oplever højere infektionsrater og er samtidig udsat for isolation på grund af reglerne om fysisk distancering. Personer med handicap, der bor i eget hjem og i andre boformer i lokalsamfundet, lider under et indskrænket udbud af personlige plejetjenester, hvilket gør det vanskeligere for den enkelte at opretholde en selvstændig tilværelse. Begrænset adgang til de IKT-værktøjer, der er nødvendige for videomøder, hjemmearbejde, fjernundervisning, internethandel og for at få oplysninger om covid-19, har den konsekvens, at selv mindre gøremål bliver til en udfordring. EU har resolut truffet foranstaltninger for at afbøde pandemiens socioøkonomiske konsekvenser for at til sikre en retfærdig og inklusiv genopretning under hensyntagen til forskellene og ulighederne. Kommissionen advokerede allerede i begyndelsen af foråret 2020 for kriseforanstaltning¹⁰ og foreslog i maj en omfattende genopretningsplan for Europa¹¹. EU's næste langsigtede budget er — tillige med NextGenerationEU¹² — den største stimuluspakke, der nogensinde er blevet vedtaget. Dette vil støtte en handicapinkluderende respons på og genopretning efter covid-19¹³.

Tiden er nu kommet til at optrappe den europæiske indsats. Europa-Parlamentet¹⁴ har opfordret til at vedtage en ny handicapstrategi, som skal dække alle konventionens områder, og Rådet har bebudet, at det agter at fortsætte arbejdet med gennemførelsen heraf¹⁵. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg tillige med Det Europæiske Regionsudvalg har fremhævet betydningen af tilgængelighed og mulighed for at føre en selvstændig tilværelse og vigtigheden af forvaltning og overvågning¹⁶.

Denne strategi har til formål at forbedre tilværelsen for personer med handicap i det kommende årti — både i og uden for EU. Målene for denne strategi kan kun nås gennem en samordnet indsats på både nationalt plan og EU-plan med stærkt engagement fra medlemsstaternes side og fra regionale og lokale myndigheders side for at gennemføre de tiltag, som Kommissionen har foreslået.

På nogle områder deler EU kompetence med medlemsstaterne, f.eks. transport eller det indre marked. På andre relevante områder, såsom sundhed, uddannelse og kulturliv, ligger hovedkompetencen fortsat hos medlemsstaterne, og EU har en støttende rolle. Medlemsstaterne bærer således fortsat det primære ansvar for selv at udforme deres nationale handicappolitikker i overensstemmelse med deres forpligtelser til at

⁸ Eurobarometer særnummer 493: [Discrimination in the EU](#), maj 2019.

⁹ FN's ressourcer vedrørende personer med handicap og covid-19.

¹⁰ EU's samhørighedspolitik i kampen mod coronavirus: Den Europæiske Solidaritetsfond; Investeringsinitiativ som reaktion på coronaviruset; REACT-EU (Genopretningsbistand til samhørighed og Europas territorier).

¹¹ Meddelelse fra Kommissionen (COM(2020) 456 final): [Et vigtigt øjeblik for Europa: Genopretning og forberedelser til den næste generation](#).

¹² Meddelelse fra Kommissionen (COM(2020) 442 final): [EU-budgettet som drivkraft bag genopretningsplanen for Europa](#);

¹³ Jf. henstillingerne i den [fælles erklæring](#) fra Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, næstformand Josep Borrell, samt næstformand Věra Jourová og kommissær Helena Dalli.

¹⁴ Europa-Parlamentets beslutning af 18. juni 2020 [om europæisk handicapstrategi efter 2020](#).

¹⁵ Rådets konklusioner, 2019: [Forbedring af beskæftigelsen for personer i en sårbar situation på arbejdsmarkedet; Rådets konklusioner: Adgangen til sport for personer med handicap](#).

¹⁶ Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU), 2019: [Udformningen af EU's dagsorden for rettigheder for personer med handicap 2020-2030](#); Det Europæiske Regionsudvalg, 2017: [Afinstitutionalisering i sundhedssystemer på lokalt og regionalt niveau](#).

gennemføre FN's handicapkonvention og i overensstemmelse med gældende EU-regler. Strategien skal tillige sikre, at Kommissionen foregår med et godt eksempel ved gennemførelsen af FN's handicapkonvention, og at den intensiverer sit arbejde med de andre EU-institutioner med henblik herpå.

Denne strategi tager hensyn til den mangfoldighed af forskellige handicap, som skyldes langvarige (og ofte usynlige) fysiske, mentale, intellektuelle eller sansemæssige funktionsnedsættelser kombineret med barrierer i nærmiljøet, og den tager ligeledes hensyn til, at andelen af personer med handicap stiger med alderen, idet næsten halvdelen af alle personer over 65 år melder om en eller anden form for handicap. Strategien fremmer et tværsektionelt perspektiv ved at adressere de konkrete hindringer, som personer med handicap møder, idet disse personer befinder sig i et krydsfelt af identiteter (med hensyn til køn, race, etnicitet, seksualitet eller religion) eller i en vanskelig socioøkonomisk situation eller på anden vis i en sårbar situation. Blandt personer med handicap kræver kvinder, børn, ældre, hjemløse, flygtninge, migranter, romaer og andre etniske minoriteter særligt hensyn.

Strategien støtter den grønne omstilling, den digitale omstilling og et sundt Europa¹⁷ og bidrager dermed til en bæredygtig, modstandsdygtig, innovativ og retfærdig Union. Den indgår i den handlingsplan for gennemførelse af den europæiske søjle for sociale rettigheder, som Kommissionen har vedtaget. Som supplement til de ligestillingsstrategier, der er vedtaget for at bekæmpe alle former for forskelsbehandling, vil denne strategi være medvirkende til at opnå en Union med lige muligheder og styrke Europas rolle som global partner i bekæmpelsen af ulighed, opfyldelse af verdensmålene for bæredygtig udvikling¹⁸ og fremme af menneskerettigheder.

2. Tilgængelighed — en katalysator for rettigheder, personlig autonomi og lighed

Millioner af personer med handicap møder hindringer for deres adgang til transportmidler, bygninger eller information.

Tilgængelighed i forbindelse med bebyggede og virtuelle miljøer, informations- og kommunikationsteknologier (IKT), varer og tjenesteydelser, herunder transportmidler og infrastruktur, fungerer som katalysator for rettigheder og er en forudsætning for fuld deltagelse af personer med handicap på lige fod med alle andre.

Der er i løbet af det seneste årti blevet indført en række forskellige EU-regler på forskellige områder, som skal gøre EU mere tilgængeligt for personer med handicap: den europæiske retsakt om tilgængelighed, som omfatter varer og tjenester, direktivet om webtilgængelighed, kodeksen for elektronisk kommunikation, direktivet om audiovisuelle medietjenester og lovgivningen om ophavsret¹⁹. Der er indført europæiske standarder for tilgængelighed for at støtte gennemførelsen i bebyggede miljøer og IKT og for at bevirke, at organisationer indtager en

¹⁷ [Den europæiske grønne pagt](#) (COM(2019) 640 final); [Den europæiske klimalov](#) (COM(2020) 788 final); [Europas digitale fremtid i støbeskeen](#) (COM(2020) 67 final); [Opbygning af en europæisk sundhedsunion](#) (COM(2020) 724 final); [Handlingsplanen for den cirkulære økonomi](#) (COM(2020) 98 final); [En renoveringsbølge for Europa](#) (COM(2020) 662); [Handlingsplan for digital uddannelse 2021-2027](#) (COM(2020) 624 final).

¹⁸ De Forenede Nationer: [The 2030 Agenda for Sustainable Development](#).

¹⁹ Direktiv (EU) 2019/882 ([den europæiske lov om tilgængelighed](#)); direktiv (EU) 2016/2102 ([direktivet om webtilgængelighed](#)); direktiv (EU) 2018/1972 ([den europæiske kodeks for elektronisk kommunikation](#)); direktiv (EU) 2018/1808 ([direktivet om audiovisuelle medietjenester](#)) samt lovgivningen om ophavsret, der er vedtaget i henhold til [Marrakeshtraktaten \(2013\)](#) om fremme af adgang til offentliggjorte værker for personer, der er blinde, synshæmmede eller på anden måde læsehandicappede.

"design for alle"-tilgang²⁰. De europæiske politikker befordrer en digital omstilling og digitale offentlige tjenester, som er inkluderende over for og tilgængelige for personer med handicap²¹. I sit nyligt fremsatte forslag til revision af roaminglovgivningen²² har Kommissionen medtaget konkrete foranstaltninger, som har til formål at lette adgangen til alarmtjenester for slutbrugere med handicap.

64,3 % af alle personer med handicap på 16 år og derover har internetforbindelse i hjemmet, mod **87,9 %** af alle personer uden handicap.

Passagerrettigheder omfatter retten til ikkeforskelsbehandling med hensyn til adgang til transportmidler og gratis assistance til passagerer med handicap og nedsat mobilitet, når de rejser med fly, tog, færge, bus eller rutebil²³. Tilgængelighedsprisen "Access City Award"²⁴ har stimuleret til fremvæksten af en sammenhængende, tværsektoriel tilgang, der går videre end de minimumsstandards, der er fastsat i EU-retten. Endvidere har Kommissionen anbefalet, at der i forbindelse med bygningsrenoveringer til forbedring af energieffektiviteten bør sikres fjernelse af hindringer for tilgængeligheden²⁵.

EU-reglerne gør det obligatorisk for medlemsstaterne at indføre tilgængelighedskrav, for at de skal kunne få del i fonde med delt forvaltning, og i forbindelse med offentlige udbud er det ligeledes obligatorisk at indkøbe varer, tjenesteydelser og infrastruktur, der tilgodeser tilgængelighed²⁶. Medlemsstaterne opfordres desuden til at integrere finansiering af tilgængelighed i deres genopretnings- og resiliensplaner.

Ikke desto mindre er der inden for de enkelte lande og på tværs af Europa stadig væsentlige hindringer for mobiliteten og for adgangen til information, varer, tjenesteydelser og boliger.

For at gøre Europa barrierefrit bør medlemsstaterne integrere tilgængelighed i alle relevante politikker og tiltag, navnlig dem, der vedrører den europæiske grønne pagt, renoveringsbølgen og det nye europæiske Bauhaus, og fagfolk bør modtage uddannelse i tilgængelighed.

På EU-plan vil Kommissionen nøje følge den korrekte gennemførelse og evaluering af alle EU's regler om tilgængelighed og identificere mangler og behov for yderligere lovgivningsmæssige tiltag²⁷. Indsatsen på EU-plan vil også omfatte videreførelse af arbejdet med standardisering og tekniske specifikationer. Kommissionen vil senest i 2023 undersøge, hvor godt det indre marked for hjælpemiddelteknologier fungerer, for derigennem at fastslå, om der er behov for yderligere tiltag, idet medlemsstaterne har forskellige regler for produktstøtteberettigelse og -certificering, hvilket skader

²⁰ Standarder for tilgængelighed som følge af Kommissionens mandat 376, 554, 420 og 473.

²¹ [Tallinnerklæringen om e-forvaltning, 2017](#); [Berlinerklæringen om det digitale samfund og en værdibaseret digital forvaltning](#). EU's rumprogram støtter også e-forvaltningspolitikkerne med data, information og tjenester.

²² Kommissionen (COM(2021) 85 final): [Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on roaming on public mobile communications networks within the Union \(recast\)](#).

²³ [EU-passagerrettigheder](#); Interoperabilitet: [Kommissionens forordning \(EU\) nr. 1300/2014](#).

²⁴ Kommissionens initiativ: [Access City-prisen](#).

²⁵ Kommissionens henstilling (EU) 2019/786 af 8. maj 2019 om renovering af bygninger.

²⁶ Kommissionens forslag til forordning om fælles bestemmelser for fonde med delt forvaltning (COM(2018) 375 final), ændret ved COM(2020) 450 final; direktiv 2014/24/EU [om offentlige udbud](#).

²⁷ Evaluering af rettighederne for passagerer med handicap og nedsat mobilitet, når de rejser med fly, færge, bus eller rutebil (2021) med henblik på at revidere passagerrettighederne i de lovgivningsmæssige rammer (2021-2022); evaluering af direktivet om webtilgængelighed (2022); revidering af den europæiske kodeks for elektronisk kommunikation (2025).

priskonkurrencen²⁸. Som opfølgning på meddelelsen om renoveringsbølger vil Kommissionen i 2021 revidere de lovgivningsmæssige rammer for bygningers energimæssige ydeevne, hvilket også har indvirkning på forbedringer af tilgængeligheden som følge af renoveringskrav²⁹.

Flagskibsinitiativ:

I 2022 vil Kommissionen lancere et europæisk ressourcecenter, **AccessibleEU**, for at højne sammenhængen mellem tilgængelighedspolitikkerne og lette adgangen til relevant viden. Denne samarbejdsramme vil samle nationale myndigheder med ansvar for gennemførelse og håndhævelse af tilgængelighedsregler tillige med eksperter og fagfolk inden for alle aspekter af tilgængelighed med henblik på at udveksle god praksis på tværs af sektorer, inspirere politikudformning på nationalt plan og på EU-plan samt at udvikle værktøjer og standarder, der har til formål at lette gennemførelsen af EU-retten. Kommissionen vil indlede forberedelserne til **AccessibleEU** inden for rammerne af den nyligt oprettede **handicapplatform**³⁰.

Derudover vil Kommissionen:

- ✓ i 2021 yde medlemsstaterne praktisk vejledning for at støtte gennemførelsen af tilgængelighedsforpligtelserne i henhold til **direktiverne om offentlige udbud** og fremme oplæring af offentlige indkøbere, så de tilskyndes til at indkøbe tilgængelige varer/tjenesteydelser
- ✓ i 2021 medtage tilgængelighed og inklusion i EU's **styrkede strategi for digital forvaltning** med fokus på menneskecentrerede og brugervenlige digitale offentlige tjenester i hele Europa, som tilgodeser de europæiske borgeres behov og ønsker, deriblandt også behovene hos personer med handicap
- ✓ i 2022 evaluere anvendelsen af **direktivet om webtilgængelighed** og vurdere, om det bør revideres for at afhjælpe eventuelle identificerede mangler, såsom anvendelsesområde, teknologiske fremskridt og sammenhæng med anden relevant EU-lovgivning
- ✓ i 2021 — i overensstemmelse med strategien for bæredygtig og intelligent mobilitet — revidere de lovgivningsmæssige rammer for **passagerrettigheder, herunder rettigheder for passagerer med handicap og nedsat mobilitet**, når de rejser med fly, færge, bus eller rutebil³¹
- ✓ senest i 2022 foretage en **lageropgørelse over aktiver i jernbaneinfrastrukturen** (dvs. en opgørelse over tilgængelighed på togstationer) med henblik på at klarlægge eksisterende hindringer og barrierer for tilgængelighed³²

²⁸De rapporter om resultaterne af overvågningen og anvendelsen af håndhævelsesproceduren, som medlemsstaterne skal forelægge for Kommissionen første gang i december 2021 og derefter hvert tredje år, vil vise fremskridtene i den praktiske gennemførelse af direktivet og i tilgængeligheden af den offentlige sektors websteder og mobilapplikationer over tid.

²⁹Mens forpligtelsen til at renovere en procentdel af de offentlige bygninger årligt kun gælder for statslige myndigheder, vil den blive udvidet til at omfatte bygninger på alle niveauer i den offentlige forvaltning, herunder Kommissionen.

³⁰Jf. afsnit 7.3.

³¹Meddelelse fra Kommissionen (COM(2020) 789 final): [Strategi for bæredygtig og intelligent mobilitet](#), punkt 91 og 92 samt aktion 63 og 64 i bilaget. Evalueringerne af forordningerne om flypassagerers rettigheder, for så vidt angår passagerer med handicap og nedsat mobilitet, samt passagerer, der rejser med færge, bus eller rutebil (2021), er blevet igangsat og bør afsluttes i første halvår af 2021.

³²[Kommissionens gennemførelsesforordning \(EU\) 2019/772](#).

- ✓ i 2021 revidere forordningen om Unionens retningslinjer for udvikling af **det transeuropæiske transportnet for at styrke bestemmelsen om tilgængelighed**³³.
- ✓ i 2021 revidere sin bytrafikipakke for at styrke den **bæredygtige mobilitetsplanlægning**, som pålægger medlemsstaterne at vedtage lokale mobilitetsplaner, der tager hensyn til forskellige samfundsgruppers behov, deriblandt også personer med handicap³⁴.

3. Udøvelse af EU-rettighederne

Personer med handicap bør kunne udøve deres rettigheder fuldt ud og på lige fod med alle andre — især når de flytter til en anden medlemsstat eller deltager i det politiske liv.

3.1. Frihed til at færdes og tage ophold

Når personer med handicap flytter til en anden medlemsstat for at arbejde, studere eller af andre årsager, kan det være vanskeligt for dem at få deres handicapstatus anerkendt. Det gør, at de kan støde på hindringer for adgang til de tjenester (bl.a. tegnsprogstolkning) og ydelser, som i det pågældende land tilbydes personer med handicap. Tjenesteydelser på tværs af grænserne kan ligeledes udgøre udfordringer. Kommissionen vil samarbejde med medlemsstaterne om at udvide anvendelsesområdet for gensidig anerkendelse af handicapstatus på områder som arbejdskraftmobilitet og ydelser i forbindelse med betingelserne for levering af tjenester.

Flagskibsinitiativ:

Kommissionen vil foreslå, at der inden udgangen af 2023 indføres et **europæisk handicapkort**, som skal anerkendes i samtlige medlemsstater. Dette vil bygge videre på erfaringerne fra det pilotprojekt om et EU-handicapkort³⁵, der p.t. kører i otte lande, og på erfaringerne med det europæiske parkeringskort for personer med handicap.

Nationale regler fratager **800 000 EU-borgere med handicap** retten til at deltage i valg til Europa-Parlamentet begrundet i deres handicap eller mentale helbredsproblemer.

Mulighed for fuld deltagelse i det politiske liv, som krævet i FN-konventionen, betyder, at personer med handicap kan deltage på lige fod i valg og i politiske processer og beslutningsprocesser.

I praksis har personer med handicap ofte vanskeligt ved at udøve deres rettigheder på grund af begrænset tilgængelighed (bl.a. mangel på tegnsprogsformidling og -tolkning) eller på grund af indskrænkninger af deres rets- og handleevne³⁶.

³³ Forordning (EU) nr. 1315/2013: [Unionens retningslinjer for udvikling af det transeuropæiske transportnet](#); meddelelse fra Kommissionen (COM(2020) 789 final): [Strategi for bæredygtig og intelligent mobilitet](#), punkt 23 samt aktion 55 i bilaget.

³⁴ Meddelelse fra Kommissionen (COM(2020) 789 final): punkt 37 samt aktion 20 i bilaget.

³⁵ [EU-handicapkort: et pilotprojekt i otte medlemsstater](#) (Belgien, Cypern, Estland, Finland, Italien, Malta, Rumænien og Slovenien).

³⁶ Infografik: EØSU's informationsrapport (SOC/554), 2019: [Reel ret for personer med handicap til at stemme ved valg til Europa-Parlamentet](#). Afholdelse af valg i EU reguleres i vid udstrækning på medlemsstatsniveau, og der findes en række forskellige nationale love vedrørende politiske reklamer og budskaber, bl.a. med hensyn til gennemsigtighed. Der findes desuden et omfattende EU-lovkompleks, som er relevant i denne sammenhæng. Dette omfatter valg til Europa-Parlamentet, den europæiske valgakt af 1976 og forordningen om statut for og finansiering af europæiske

I sin henstilling i forbindelse med valget til Europa-Parlamentet i 2019³⁷ opfordrede Kommissionen medlemsstaterne til at fremme udøvelse af valgretten hos underrepræsenterede grupper, deriblandt personer med handicap. En række medlemsstater har allerede vedtaget målrettede juridiske tilpasninger, og handlingsplanen for europæisk demokrati³⁸ fremmer denne proces. I Kommissionens rapport om gennemførelsen af valget til Europa-Parlamentet i 2019 blev det bemærket, at der stadig er lang vej igen³⁹. Europa-Parlamentet opfordrede medlemsstaterne til at intensivere deres udveksling af bedste praksis⁴⁰ for at forbedre betingelserne for deltagelse i det politiske liv for personer med handicap, herunder adgang til information og valgsteder.

Som bebudet i rapporten om unionsborgerskab 2020⁴¹ vil Kommissionen samarbejde med medlemsstaterne, bl.a. gennem målrettede drøftelser i det europæiske valgsamarbejdsnetværk⁴² og Europa-Parlamentet, for at sikre politiske rettigheder for personer med handicap på lige fod med andre. Personer med handicap bør deltage fuldt ud i konferencen om Europas fremtid.

Derudover vil Kommissionen:

- ✓ samarbejde med medlemsstaterne i det europæiske valgsamarbejdsnetværk for at understøtte fuld valgdeltagelse og **adgang til valg til Europa-Parlamentet** (både som vælger og som opstillet) med fokus på borgere tilhørende underrepræsenterede samfundsgrupper, heriblandt borgere med handicap, med henblik på at sikre, at personer med handicap kan udøve deres politiske rettigheder på lige fod med andre
- ✓ i 2022 — inden for rammerne af det valgarrangement på højt plan, der blev bebudet i handlingsplanen for demokrati — drøfte praksis for inklusivt demokrati med det formål at sikre, at **kandidatlisterne afspejler samfundets mangfoldighed**
- ✓ i 2023 at udarbejde en **vejledning om god valgpraksis** vedrørende **valgdeltagelse** af borgere med handicap på grundlag af det europæiske valgsamarbejdsnetværk og i tæt samarbejde med medlemsstaterne herom
- ✓ søge at **tilgodese behovene hos borgere med handicap** i det **kompedium om e-afstemning**, der er omhandlet i handlingsplanen for europæisk demokrati
- ✓ støtte inklusiv demokratisk deltagelse, herunder for personer med handicap, gennem det nye **program for medborgerskab, ligestilling, rettigheder og værdier**.

politiske partier og fonde. Kommissionen har ikke nogen generel beføjelse til at gribe ind i valgspørgsmål. Med forbehold af overholdelsen af visse grundlæggende principper, såsom dem, der er fastsat i artikel 2 og 14 i traktaten om Den Europæiske Union, er det medlemsstaternes kompetence og ansvar at fastsætte de nærmere betingelser for afholdelse af valg, og det er de kompetente nationale administrative og retslige myndigheders ansvar at sikre overholdelse af gældende lovgivning og relevante standarder.

³⁷ Kommissionens henstilling (EU) 2018/234: [En mere synlig europæisk dimension og en mere effektiv gennemførelse af valget til Europa-Parlamentet i 2019](#).

³⁸ Meddelelse fra Kommissionen (COM(2020) 790 final): [Handlingsplan for europæisk demokrati](#).

³⁹ Kommissionen vil samarbejde med medlemsstaterne om at forbedre indikatorerne og dataindsamlingen under hensyntagen til de mangler, der er konstateret i denne rapport.

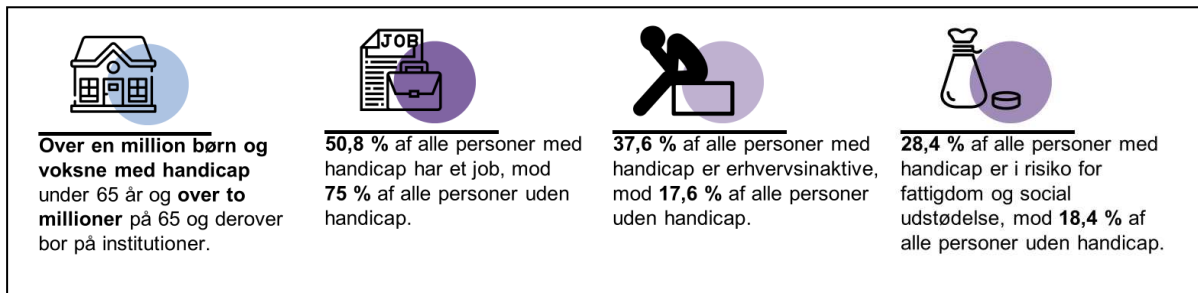
⁴⁰ Europa-Parlamentets beslutning af 26. november 2020: [Status over valget til Europa-Parlamentet](#).

⁴¹ Kommissionen, 2020: [EU Citizenship Report 2020](#): Empowering citizens and protecting their rights.

⁴² [Europæisk valgsamarbejdsnetværk](#).

4. En menneskeværdig livskvalitet og en selvstændig tilværelse

Mulighed for at føre en selvstændig tilværelse, sociale tjenester og arbejdsformidlinger af høj kvalitet, tilgængelige og fleksible boliger, deltagelse i livslang læring, tilstrækkelig social beskyttelse og styrkelse af socialøkonomien er alt sammen forudsætninger for, at personer med handicap kan føre en menneskeværdig tilværelse.

4.1. *Udvikling af muligheden for at føre en selvstændig tilværelse og styrkelse af pleje i nærmiljøet*

Personer med handicap i alle aldre har lige ret til en selvstændig tilværelse og til inddragelse i lokalsamfundet og har samme ret som alle andre til selv at kunne vælge, hvor, hvordan og med hvem de ønsker at bo. EU-finansiering har igennem det seneste årti ydet et vigtigt bidrag til muligheden for at føre en selvstændig tilværelse for personer med handicap og deres inddragelse i lokalsamfundet⁴³. For at kunne føre en selvstændig tilværelse kræves der et differentieret udbud af menneskecentrerede tjenester, der er af god kvalitet, tilgængelige og prismæssigt overkommelige, samt pleje i nærmiljøet og i familien, der omfatter personlig pleje, lægebehandling og assistance fra socialarbejdere, for at lette dagligdagens gøremål og giver valgmuligheder til personer med handicap og deres familier.

Almene støttetjenester skal være inkluderende og tilgængelige for børn med handicap og for ældre, og de skal samtidig være kønsmæssigt og kulturelt neutrale.

Alligevel lever mange voksne og børn med handicap afsondret fra det omgivende lokalsamfund uden kontrol over deres dagligdag — navnlig dem, der bor på institutioner⁴⁴. Dette skyldes hovedsageligt utilstrækkeligt udbud af adækvat pleje i nærmiljøet, boliger og tekniske hjælpemidler samt begrænset støtte til familier og personlig bistand, herunder inden for mental sundhed⁴⁵. Situationen er særlig vanskelig i afsidesliggende områder og landdistrikter. Covid-19-pandemien har skabt opmærksomhed omkring og skærpet de udfordringer, som beboere på institutioner, oplever.

De tjenester, der leveres på tværs af og inden for medlemsstaterne, er af varierende kvalitet⁴⁶. Desuden er sektoren præget af mangel på arbejdskraft og vanskelige arbejdsvilkår. Ældre med handicap, der bor i landdistrikter, er mere udsat for

⁴³ [EU-finansiering og afinstitutionalisering](#); botilbud beregnet til længerevarende ophold er ikke omfattet af EU-finansiering.

⁴⁴ N. Crowther (ANED), 2019: [The right to live independently and to be included in the community in European States](#).

⁴⁵ Coface – FamiliesEurope, 2020: [Disability and the Family](#).

⁴⁶ Academic Network of European Disability Experts (ANED), 2018: [Mainstreaming Disability Rights in the European Pillar of Social Rights – a compendium](#), s. 94 ff.

utilstrækkeligt udbud af social- og sundhedstjenester⁴⁷. Grønbogen om aldring⁴⁸ har øget adgangen til sådanne tjenester i tyndbefolkede egne og vil blive videreudviklet i forbindelse med den kommende langsigtede vision for landdistrikterne.

Disse tiltag fordrer en kraftindsats fra medlemsstaternes side, og Kommissionen vil støtte nationale, regionale og lokale myndigheder i deres bestræbelser på at afinstitutionalisere og sikre mulighed for at føre en selvstændig tilværelse, bl.a. gennem fonde med delt forvaltning for 2021-2027, ved anvendelse af EU-midler, gennem renoveringsbølgen, renoveringskomponenten i genopretnings- og resiliensplanerne samt det tekniske støtteinstrument⁴⁹.

Fremskyndelse af den digitale omstilling og den grønne omstilling åbner nye muligheder ved at anvende informations- og kommunikationsteknologi (IKT), kunstig intelligens og robotteknologi til at udforme lokale tjenester og fjern-tjenester, der er skræddersyet til at tilgodese behovene hos personer med handicap. Effektiv brug af disse teknologier kræver, at der fjernes hindringer for tilgængelighed for personer med handicap, og at der investeres i deres digitale færdigheder.

Flagskibsinitiativer:

Europa-Kommissionen vil senest i 2023 udstikke **retningslinjer til medlemslandene om forbedring af mulighederne for at føre en selvstændig tilværelse og blive inddraget i lokalsamfundet**, som skal give personer med handicap mulighed for at bo i tilgængelige, støttede boliger i lokalsamfundet eller at fortsætte med at bo i eget hjem (med ordninger for personlig assistance).

Med udgangspunkt i den eksisterende frivillige europæisk kvalitetsramme for sociale tjenesteydelser vil Kommissionen senest i 2024 fremlægge en **europæisk kvalitetsramme for levering af sociale tjenester af høj kvalitet til personer med handicap** med henblik på at forbedre leveringen af tjenester til personer med handicap og gøre det mere attraktivt at arbejde inden for dette område, bl.a. gennem opkvalificering og omskoling af tjenesteudbydere.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til at:

- ✓ indføre en **god praksis for afinstitutionalisering** inden for mental sundhed og for alle personer med handicap, herunder børn, for at styrke overgangen fra institutionel pleje til levering af støttetjenester i nærmiljøet
- ✓ fremme og sikre finansiering af **tilgængelige og handicapinkluderende sociale boliger**, bl.a. for ældre med handicap, og afhjælpe udfordringerne for hjemløse med handicap.

4.2. Udvikling af nye færdigheder til nye job

At have de rette færdigheder og den rette uddannelse er en forudsætning for at komme ind på og lykkes på arbejdsmarkedet. Som fastsat i den europæiske dagsorden for

⁴⁷ OECD, 2020: [Policies for present and future service delivery across territories](#).

⁴⁸ Kommissionen (COM(2021) 50 final): [Grønbog om aldring](#).

⁴⁹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/240 af 10. februar 2021 om oprettelse af et instrument for teknisk støtte (EUT L 57 af 18.2.2021, s. 1).

færdigheder⁵⁰ kræver dette nationale færdighedsstrategier, som også bør tilgodese de særlige behov hos personer med handicap. Der skal sikres lige adgang til uddannelse og erhvervsrettet skoling på alle niveauer. Medlemsstaterne er ansvarlige for at tilpasse uddannelsespolitikkerne til behovene hos personer med handicap på en måde, der er i overensstemmelse med FN's handicapkonvention.

På trods af retten til at få adgang til almen erhvervsuddannelse er andelen af unge med handicap, der henvises til specialskoler, høj. Dette skyldes ofte en generel mangel på tilgængelighed og rimelige tilpasninger⁵¹ samt utilstrækkelig støtte til lærende med handicap i de almene erhvervsuddannelsesmiljøer. Overgangen til det åbne arbejdsmarked er vanskeligere end fra almene uddannelsesmiljøer. Hertil kommer, at deltagelse i voksenuddannelse er lavere blandt personer med handicap end blandt personer uden handicap⁵².

I Rådets henstilling om erhvervsrettet uddannelse med henblik på bæredygtig konkurrenceevne, social retfærdighed og modstandsdygtighed⁵³ opfordres medlemsstaterne til at udforme deres erhvervsuddannelsesprogrammer således, at de er inkluderende og tilgængelige for sårbare grupper, såsom personer med handicap. Den fornyede europæiske alliance for lærlingeuddannelser vil medvirke til udveksling af viden om, hvordan lærlingeuddannelser kan anvendes som et redskab til social inklusion, og den vil tilskynde til tilsagn om at oprette lærlingeuddannelser af høj kvalitet, som yder støtte til lærlinge med handicap. Gennem den styrkede ungdomsgaranti⁵⁴ støtter Kommissionen opfølgende arbejde og aktivering af unge med handicap.

Uddannelses- og erhvervsvejledere samt ikke mindst offentlige arbejdsformidlinger har en vigtig rolle at spille, når det gælder bestræbelserne på at omsætte uddannelsesforløb til arbejdsmarkedsdeltagelse. I dagsordenen for færdigheder forpligter Kommissionen sig til at samarbejde med det europæiske netværk af offentlige arbejdsformidlinger om at udvikle peerlæring for at afdække, hvilke færdigheder der er behov for på arbejdsmarkedet, og øge udbuddet af vejledningstjenester, også til personer i beskæftigelse og til sårbare grupper, og om at afhjælpe kompetencemangler, navnlig digitale kompetencemangler, ofte i samarbejde med sociale virksomheder med henblik på inklusion på arbejdsmarkedet. Som bebudet i handlingsplanen for digital uddannelse 2021-2027⁵⁵ vil medlemsstaterne blive støttet i at sikre hjælpemiddelteknologier og tilvejebringe tilgængelige digitale læringsmiljøer og læreplaner.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til at:

- ✓ opstille mål for deltagelse af voksne med handicap i **læring** med henblik på at øge deres deltagelse og sikre, at **de nationale færdighedsstrategier** tilgodese de særlige behov hos personer med handicap for at bidrage til at nå målet i dagsordenen for færdigheder og i handlingsplanen for gennemførelse af søjlen for sociale rettigheder

⁵⁰ Meddelelse fra Kommissionen (COM(2020) 274 final): [Den europæiske dagsorden for færdigheder](#) med henblik på bæredygtig konkurrenceevne, social retfærdighed og modstandsdygtighed.

⁵¹ Jf. ANED, 2018, s. 103 ff; Tilpasninger i rimeligt omfang indebærer nødvendige og hensigtsmæssige ændringer og tilpasninger, der ikke medfører en uforholdsmæssig stor eller unødvendig byrde, hvis det er nødvendigt i et bestemt tilfælde (artikel 2 i FN's handicapkonvention).

⁵² EU-SILC (2018).

⁵³ Rådets henstilling (2020/C 417/01).

⁵⁴ Rådets henstilling (2020/C 372/01): [Styrkelse af ungdomsgarantien](#).

⁵⁵ Meddelelse fra Kommissionen (COM(2018) 22 final): [Handlingsplanen for digital uddannelse](#).

- ✓ træffe målrettede foranstaltninger og indføre fleksible uddannelsesformater for at sikre **inkluderende og tilgængelige erhvervsuddannelsesprogrammer**, herunder for personer med handicap
- ✓ med udgangspunkt i resultaterne af **planen for sektorsamarbejde om færdigheder** under pagten for færdigheder yderligere støtte samarbejdet mellem relevante interessenter i den sociale økonomi, herunder identificering af behovet for digitale færdigheder og anvendelse af hjælpemiddelteknologier med henblik på at forbedre beskæftigelsesegnetheden.

4.3. Fremme af adgangen til bæredygtige job af høj kvalitet

Deltagelse på arbejdsmarkedet er den bedste måde at sikre økonomisk autonomi og social inklusion på. Forskellen i beskæftigelsesfrekvensen mellem personer med og uden handicap er fortsat høj: personer med handicap har lavere beskæftigelsesfrekvens, er uforholdsmæssigt hårdt ramt af arbejdsløshed og forlader arbejdsmarkedet tidligere. Et stort antal personer med svære handicap arbejder ikke på det åbne arbejdsmarked, men i faciliteter, der tilbyder såkaldt beskyttet beskæftigelse. Sådanne ordninger er forskelligartede, og ikke alle sikrer passende arbejdsvilkår eller arbejdstagerrettigheder for personer med handicap, og ikke alle er adgangsgivende til det åbne arbejdsmarked⁵⁶. Fratagelse af rets- og handleevne kan begrænse muligheden for, at personer med intellektuel funktionsnedsættelse eller mentale handicap kan indgå kontrakter eller starte en virksomhed, hvilket gør det umuligt at udøve selvstændig erhvervsvirksomhed og iværksætteri.

I evalueringen af handicapstrategien 2010-2020 blev beskæftigelse udpeget som en af de fem vigtigste politiske prioriteter for fremtidige tiltag. For at sikre bedre arbejdsmarkedsresultater for personer med handicap vil Kommissionen også fremover støtte medlemsstaterne i deres gennemførelse af de relevante beskæftigelsesretningslinjer gennem det europæiske semester, udvikle statistiske værktøjer og fremme udvekslingen af bedste praksis inden for rammerne af den åbne koordinationsmetode for sociale spørgsmål. Frigørelse af potentialet og evnerne hos personer med handicap vil være en gevinst for den enkelte, for økonomien og for hele samfundets sammenhængskraft. Selv om EU's direktiv om ligebehandling på beskæftigelsesområdet⁵⁷ bidrager væsentligt til at fremme lige rettigheder for personer med handicap på arbejdsmarkedet, herunder med hensyn til rimelige tilpasninger af arbejdspladsen, skal der gøres mere for at sikre bedre arbejdsmarkedsresultater for personer med handicap.

Kommissionen vil også fremover sikre medlemsstaternes stringente anvendelse af de rettigheder, der er omfattet af direktivet om ligebehandling på beskæftigelsesområdet, og vil fremlægge en rapport om direktivets anvendelse i 2021. Rapporten vil også undersøge, om medlemsstaterne har fulgt Kommissionens henstilling om at overveje at udpege et ligestillingsorgan med henblik på at medtage forskelsbehandling på grund af religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering i anvendelsesområdet for direktivet⁵⁸.

⁵⁶ ANED, 2018, s. 184 ff.:

⁵⁷ Rådets direktiv (2000/78/EF): [Generelle rammebestemmelser om ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv](#).

⁵⁸ Kommissionens henstilling (EU) 2018/951: [Standarder for ligestillingsorganer](#).

Medlemsstaterne kan gøre brug af den styrkede ungdomsgaranti til at støtte unge med handicap. Andre grupper, der kræver særligt hensyn, er kvinder og personer med psykosociale handicap.

Kommissionen vil også støtte medlemsstaternes beskæftigelsespolitikkerne ved at fremme socialøkonomien, som leverer tjenesteydelser til personer med handicap, fungerer som bindeled mellem personer med handicap og beskæftigelse på det åbne arbejdsmarked og tilbyder beskæftigelsesmuligheder⁵⁹. Situationen i denne sektor varierer betydeligt inden for EU. For at hjælpe medlemsstaterne med at styrke den sociale inklusion af dårligt stillede grupper indeholder EU-lovgivningen om offentlige indkøb bestemmelser om reserverede kontrakter, og EU's konkurrencelovgivning tillader specifik statsstøtte til ansættelse af arbejdstagere med handicap. Sideløbende hermed udvikler medlemsstaterne også inkluderende iværksætterpolitikker rettet mod underrepræsenterede grupper såsom kvinder, unge, migranter og også personer med handicap.

Flagskibsinitiativ:

I 2022 vil Kommissionen fremlægge en **pakke, der skal forbedre arbejdsmarkedsresultaterne for personer med handicap**, og søge at samarbejde med det europæiske netværk af offentlige arbejdsformidlinger, arbejdsmarkedets parter og handicaporganisationer. Pakken vil støtte medlemsstaterne i deres gennemførelse af de relevante beskæftigelsesretningslinjer gennem det europæiske semester. Den vil yde vejledning og støtte gensidig læring om styrkelse af beskæftigelses- og integrationstjenesternes kapacitet, fremme af ansættelsesperspektiver gennem positiv særbehandling og bekæmpelse af stereotyper, sikring af rimelige tilpasninger, sikring af sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen og revalideringsplaner i tilfælde af kronisk sygdom eller ulykke, undersøgelse af kvalitetsjob i beskyttet beskæftigelse og adgangsveje til det åbne arbejdsmarked.

Derudover vil Kommissionen:

- ✓ i 2021 at offentliggøre en gennemførelsesrapport om **EU's direktiv om ligebehandling på beskæftigelsesområdet**⁶⁰ og, hvis det er relevant, følge op med et lovgivningsforslag, navnlig for at styrke ligestillingsorganernes rolle
- ✓ i 2021 at udarbejde en **handlingsplan for socialøkonomien** for at forbedre vækstbetingelserne for socialøkonomien, herunder muligheder for med personer med handicap gennem sociale virksomheder med fokus på integration på det åbne arbejdsmarked.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til:

- ✓ senest i 2024 at opstille **mål for at højne beskæftigelsesfrekvensen blandt personer med handicap og mindske forskellene i beskæftigelsesfrekvensen** mellem personer med og uden handicap for at bidrage til at nå det overordnede beskæftigelsesmål for 2030, som blev opstillet i handlingsplanen for gennemførelse af den europæiske søjle for sociale rettigheder med henblik på godkendelse af Det Europæiske Råd

⁵⁹ [Socialøkonomien i EU](#). Socialøkonomien omfatter kooperativer, gensidige selskaber, nonprofitorganisationer, stiftelser og sociale virksomheder.

⁶⁰ Denne rapport fremlægges sammen med rapporten om Rådets direktiv 2000/43/EF af 29. juni 2000 om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse.

- ✓ at styrke kapaciteten i **arbejdsformidlingerne** for personer med handicap og styrke samarbejdet med arbejdsmarkedets parter og handicaporganisationer med henblik herpå
- ✓ at fremme **selvstændig erhvervsvirksomhed og iværksætteri**, herunder for personer med intellektuel funktionsnedsættelse og psykosociale handicap, ved at yde bistand i juridiske og forretningsmæssige spørgsmål, bl.a. ved brug af EU-midler.

4.4. Konsolidering af de sociale beskyttelsessystemer

Ud over fair beskæftigelse er passende social beskyttelse, herunder pensionsordninger, en grundforudsætning for at sikre en indkomst, der er tilstrækkelig for en menneskeværdig levestandard for personer med handicap og deres familier.

I overensstemmelse med den europæiske søjle for sociale rettigheder og FN's handicapkonvention har medlemsstaterne intensiveret reformerne af deres sociale beskyttelsessystemer, herunder deres rammer for vurdering af handicap og invaliditetsyndelser til personer med handicap. Alle landene har truffet foranstaltninger til at sikre personer med handicap en indkomsterstatning. Personlige budgetter og økonomisk støtte, herunder til omsorgspersoner, er efterhånden blevet en fælles praksis⁶¹. Adskillige medlemsstater har modtaget støtte fra Kommissionen til reformer af deres sociale beskyttelsessystemer gennem støtteprogrammet for strukturreformer⁶².

Målet om en tilstrækkelig levestandard for alle er imidlertid endnu ikke nået. Utilstrækkelig arbejdsmarkedsdeltagelse kombineret med utilstrækkelig social beskyttelse og ekstraomkostninger i forbindelse med handicap, herunder pleje i familien, er hovedårsagerne til, at personer med handicap har større risiko for økonomisk fattigdom. Kriterierne for berettigelse til invaliditetsyndelser virker undertiden som en hindring for beskæftigelse.

Kommissionen vil:

- ✓ i 2022 iværksætte en **undersøgelse om social beskyttelse og tjenester til personer med handicap** for at kortlægge god praksis med hensyn til invaliditetsyndelser, aldersindkomst, sygeforsikring, kontantyndelser og ikke-kontante ydelser samt ekstraomkostninger som følge af handicap
- ✓ yde vejledning for at støtte medlemsstaterne i yderligere **reformer af den sociale beskyttelse** med fokus på personer med handicap og rammer for vurdering af handicap, herunder via det tekniske støtteinstrument (efter anmodning).

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til:

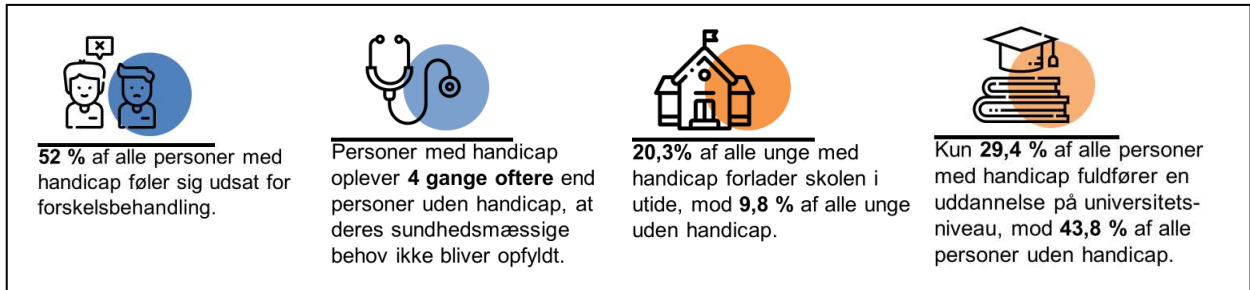
- ✓ at formulere tiltag, der skal **komme til rette med brister i den sociale beskyttelse for personer med handicap** med henblik på at mindske uligheder, bl.a. ved at yde godtgørelse for ekstraomkostninger i forbindelse med handicap og berettigelse til invaliditetsyndelser.

⁶¹ ANED, 2018, s. 12, 62 ff.; jf. desuden: ILO: [Disability-inclusive social protection](#).

⁶² For perioden 2021-2027 er dette program blevet erstattet af instrumentet for teknisk støtte med et bredere mandat og et øget budget på 864,4 mio. EUR.

5. Lige adgang og ikkeforskelsbehandling

Personer med handicap har ret til beskyttelse mod enhver form for forskelsbehandling og overgreb, lige muligheder i og adgang til domstolsprøvelse, uddannelse, kulturliv, boligmarked, fritids- og forlystelsesliv, idræt og turisme samt lige adgang til alle sundhedsydelser.

5.1. Bedre adgang til domstolsprøvelse, retsbeskyttelse, frihed og sikkerhed

Personer med handicap bør have effektiv adgang til domstolsprøvelse, herunder gennem passende indkvartering. I praksis møder personer med handicap fysiske og juridiske barrierer, som forhindrer dem i under straffesager og civile retssager at optræde som vidne, hævde deres rettigheder som ofre, mistænkte eller tiltalte samt bestride hverv som dommer, advokat og anklager. Der findes navnlig retlige hindringer for personer med intellektuel funktionsnedsættelse, psykosociale handicap eller mentale sundhedsproblemer, da de ofte har fået indskrænket eller frataget deres rets- og handleevne.

I sine initiativer til digitalisering af retsvæsenet, beskyttelse af ofres rettigheder og uddannelse af fagfolk⁶³ tager Kommissionen hensyn til handicap i overensstemmelse med FN's handicapkonvention. Digitalisering af retssystemerne er afgørende for at forbedre adgangen til domstolsprøvelse, herunder for personer med handicap, når der gives adgang hertil. Kommissionen vil være særlig opmærksom på kvinder med handicap, som er to til fem gange mere udsatte for voldelige overgreb end andre kvinder⁶⁴, samt på personer med handicap, der bor på institutioner. Inden for rammerne af sin uddannelsesstrategi for retsvæsenets aktører vil Kommissionen fokusere på beskyttelse af enkeltpersoners rettigheder i det digitale rum og på at opskalere uddannelsen af retsvæsenets aktører i EU's handicaplovgivning, herunder FN's handicapkonvention.

Kommissionen vil:

- ✓ samarbejde med medlemsstaterne om at gennemføre Haagerkonventionen af 2000 om international beskyttelse af sårbare voksne i overensstemmelse med FN's handicapkonvention, bl.a. gennem en **undersøgelse af beskyttelsen af sårbare voksne i grænseoverskridende situationer**, navnlig personer med intellektuel

⁶³ Meddelelse fra Kommissionen (COM(2020) 710 final): [Digitalisering af retsvæsenet i Den Europæiske Union](#); meddelelse fra Kommissionen (COM(2020) 258 final): [EU-strategi for ofres rettigheder \(2020-2025\)](#); meddelelse fra Kommissionen (COM(2020) 713 final): Sikring af retsvæsenets funktion i EU — [strategi for uddannelse af retsvæsenets aktører i EU 2021-2024](#).

⁶⁴ Europa-Parlamentet påpegede desuden i sin [beslutning om handicappede kvinders situation](#) (2018/2685(RSP)), at 34 % af kvinder med helbredsproblemer eller handicap på et tidspunkt i deres liv har været udsat for fysisk vold eller seksuelle overgreb foretaget af deres partner.

funktionsnedsættelse, for at bane vejen for alle medlemsstaters ratificering af Haagerkonventionen

- ✓ iværksætte en **undersøgelse af retssikkerhedsgarantier for sårbare voksne i straffesager** og vurdere behovet for lovgivningsforslag, der vil **styrke støtten til og beskyttelsen af sårbare voksne**, som bliver udsat for forbrydelser, i overensstemmelse med EU's strategi for ofres rettigheder (2020-2025)
- ✓ yde **vejledning til medlemsstaterne** vedrørende **adgang til domstolsprøvelse** for personer med handicap i EU på grundlag af internationale retningslinjer fra FN⁶⁵
- ✓ udarbejde foranstaltninger, der skal støtte medlemsstaterne i at øge antallet af **fagfolk** med handicap inden for retsvæsenet og indsamle eksempler på god praksis om **støttet beslutningstagning**.

5.2. Lige adgang til social beskyttelse, sundhedspleje, uddannelse og til varer og tjenesteydelser, herunder boliger

Bekæmpelse af alle former for forskelsbehandling af personer med handicap er kernen i FN's handicapkonvention. EU har indført et omfattende lovkompleks til bekæmpelse af forskelsbehandling for at sikre ligebehandling uanset køn, seksuel orientering, race eller etnisk oprindelse, alder, religion eller tro⁶⁶. Direktivet om ligebehandling på beskæftigelsesområdet indeholder konkrete foranstaltninger til sikring af ligebehandling af personer med handicap.

Den nuværende EU-ret er utilstrækkelig med hensyn til at sikre ligebehandling af personer med handicap uden for beskæftigelsesområdet, f.eks. social beskyttelse, sundhedspleje, uddannelse⁶⁷ og adgang til varer og tjenesteydelser, herunder boliger. I afventning af vedtagelsen af Kommissionens forslag til Rådets direktiv om ligebehandling⁶⁸ viser de vedvarende uligheder og forskelsbehandlingen behovet for yderligere fremskridt i EU-lovgivningen.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til:

- ✓ at muliggøre vedtagelsen af **Kommissionens forslag til et horisontalt direktiv** om gennemførelse af princippet om ligebehandling uden for beskæftigelsesområdet, herunder på basis af handicap
- ✓ at støtte **samarbejdet mellem EU og de nationale rammer for FN's handicapkonvention** og medlemmer af de europæiske netværk af menneskerettighedsforkæmpere⁶⁹.

5.3. Inkluderende og tilgængelig uddannelse

Uddannelse er fundamentalt for at bekæmpe fattigdom og gøre samfundet fuldstændig inklusivt. Personer med handicap har ret til at deltage på alle uddannelsesniveauer og i

⁶⁵ De Forenede Nationer, 2020: [International Principles and Guidelines on Access to Justice for Persons with Disabilities](#).

⁶⁶ [Direktivet om racelighed](#) (2000/43/EC); [direktivet om ligebehandling på beskæftigelsesområdet](#) (2000/78/EF); [direktivet om ligebehandling](#) (2006/54/EF).

⁶⁷ Mangler: se infografikken i kapitel 4 og 5 om forskelsbehandling, uddannelse, beskæftigelse, fattigdom og sundhedspleje.

⁶⁸ Forslag til Rådets direktiv om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering (KOM/2008/0426 endelig).

⁶⁹ Deriblandt det europæiske netværk af nationale menneskerettighedsinstitutioner (ENNHRI), det europæiske netværk for nationale ligestillingsorganer (EQUINET) og det europæiske netværk af ombudsmænd (ENO).

alle uddannelsesformer, herunder førskoleundervisning og børnepasning, på lige fod med alle andre. Uddannelsesinstitutionerne og den relevante lovgivning skal skabe betingelserne for en inklusiv tilgang.

Der er stadig et stort behov for handling, hvilket illustreres af forskellene i uddannelsesmæssige resultater mellem lærende med og uden handicap. En større andel unge med handicap forlader skolen i utide, og en lavere andel studerende med handicap fuldfører en universitetsuddannelse (en forskel på 14,4 procentpoint). Mange børn og unge med handicap undervises i specialskoler, som ikke altid tilbyder effektive broer til det almene uddannelsessystem, til videreuddannelse eller til arbejdsmarkedet. Der er endnu ikke udført tilstrækkelig systematisk forskning i, hvilke betingelser der er nødvendige for, at lærende med handicap kan klare sig, herunder lærende med usynlige handicap såsom autisme, dysleksi eller hyperaktivitet. Isolationsforanstaltningerne under covid-19-pandemien har gjort det endnu mere presserende at træffe foranstaltninger, der giver alle mulighed for at deltage i inkluderende og tilgængelig fjernundervisning.

På EU-plan er inklusiv uddannelse blevet sat højt på uddannelsesdagsordenen. En af de seks akser i det europæiske uddannelsesområde⁷⁰ omhandler til inklusiv uddannelse og livslang læring for alle, begyndende med førskoleundervisning og børnepasning. Relaterede initiativer såsom "Pathways to School Success" har særligt fokus på risikogrupper, såsom elever med handicap og særlige undervisningsbehov. Den europæiske tilgang til mikroeksamensbeviser gennem fleksible og modulopbyggede læringsforløb kan have en positiv indvirkning på beskæftigelsesegnetheden og den livslange læringsproces for personer med handicap.

Uddannelsespolitikkerne vil også fremover blive støttet af Det Europæiske Agentur for Inklusion og Specialundervisning⁷¹. Kommissionen vil orientere sig om politikker og praksisser, der fremmer uddannelsesmæssige resultater for personer med handicap i medlemsstaterne, med henblik på at bidrage til politikudformningen. Synergier med henblik på adgang til og kvalitet i uddannelse, herunder førskoleundervisning og børnepasning, vil blive udnyttet med den kommende EU-strategi for børns rettigheder og den europæiske børnegaranti.

Som reaktion på henstillingerne fra FN's handicapkomité i 2015 har Europaskolesystemet oprettet en "underarbejdsgruppe under FN-konventionen" og vedtaget en handlingsplan for uddannelsesstøtte og inklusiv uddannelse. Der er oprettet et særligt overvågningssystem for planen.

For at fremme handicapinkluderende uddannelser kan medlemsstaterne udnytte de muligheder, som EU-finansiering giver, deriblandt programmerne Erasmus+ og Det Europæiske Solidaritetskorp, hvori der er beskrevet særlige inklusionsforanstaltninger⁷². Samhørighedspolitikken og genopretnings- og resiliensfaciliteten for at afbøde virkningerne af covid-19-pandemien vil fortsat støtte de nationale reformer for inklusiv uddannelse i lyset af den digitale og grønne omstilling. For så vidt angår offentlige skoler og uddannelsesbygninger, kan medlemsstaterne desuden behandle spørgsmålet om tilgængelighed gennem renoveringsbølgen.

⁷⁰ Meddelelse fra Kommissionen (COM(2020) 625 final): [Etablering af det europæiske uddannelsesområde inden 2025](#).

⁷¹ [Det Europæiske Agentur for Inklusion og Specialundervisning](#) er en uafhængig organisation, der fungerer som platform for samarbejde mellem undervisningsministerierne i organisationens medlemslande.

⁷² Den kommende europæiske børnegaranti, Erasmus+ og Det Europæiske Solidaritetskorp.

Denne strategi vil styrke samarbejdet om nationale reformer for inklusiv uddannelse og udnytte mulighederne for synergier mellem det europæiske uddannelsesområde, den europæiske dagsorden for færdigheder, handlingsplanen for digital uddannelse og det europæiske forskningsrum samt mellem Erasmus+ og andre af EU's finansieringsinstrumenter.

Kommissionen vil:

- ✓ i 2021 offentliggøre en **værktøjskasse til inklusion i førskoleundervisning og børnepasning**, som indeholder et særligt kapitel om børn med handicap
- ✓ støtte medlemsstaterne i at videreudvikle deres **læreruddannelser** for at afhjælpe manglen på specialundervisningslærere og på kompetencer hos alle undervisere med henblik på at håndtere mangfoldigheden i klasseværelset og udvikle inklusiv uddannelse
- ✓ som medlem af **Europaskolens** Øverste Råd at støtte en øget indsats for at gennemføre **handlingsplanen for uddannelsesstøtte og inklusiv uddannelse**⁷³ med fokus på tilgængelighed og rimelige tilpasninger, tilpasning af læseplanerne til behovene hos lærende med handicap (f.eks. alternative uddannelsesbeviser, der giver adgang til videre uddannelsesforløb på nationalt plan) samt kursustilbud til lærere inden for inklusiv uddannelse.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til:

- ✓ at støtte udviklingen af **inkluderende skoler**, som kan blive forbilleder for inklusiv og innovativ undervisning og læring i hele EU i overensstemmelse med målene for det europæiske uddannelsesområde og handlingsplanen for digital uddannelse
- ✓ at sikre, at uddannelsessystemerne på alle niveauer overholder FN's handicapkonvention med hensyn til at fremme **støttet læring i inklusive almene uddannelsesmiljøer**, som bebudet i meddelelsen om det europæiske uddannelsesområde
- ✓ at støtte gennemførelsen af artikel 24 i FN's handicapkonvention i **Europaskolerne**.

5.4. Bæredygtig og lige adgang til sundhedspleje

Personer med handicap har ret til sundhedsydelser af høj kvalitet, herunder sundhedsrelateret rehabilitering og forebyggelse.

Men der er behov for yderligere tiltag, idet personer med handicap melder om uopfyldte behov for lægeundersøgelse fire gange oftere end personer uden handicap. Sundhedsydelserne er enten for dyre, for langt væk, ikke tilgængelige eller har lange ventelister⁷⁴. Idet andelen af personer med handicap stiger med alderen, støder ældre i landdistrikterne på særlige udfordringer på grund af manglende adgang til adækvat sundhedspleje og vedvarende personalemangel⁷⁵. Personer med usynlige handicap (såsom kroniske smerter eller intellektuel funktionsnedsættelse) og med sjældne sygdomme eller kræft, der ofte fører til funktionsnedsættelse, modtager ikke altid den

⁷³ [Som godkendt af Det Øverste Råd på mødet i april 2019 i Athen.](#)

⁷⁴ EU-SILC 2019; [tabel \(hlth_dh030\)](#).

⁷⁵ [EU-SILC 2018](#); Cedefop 2016: [Skill shortage and surplus occupations in Europe](#); Eurostat, 2020: [Handbook Ageing Europe](#); [Eurostat Regional Yearbook 2020](#).

skræddersyede støtte, der er nødvendig, og det samme gælder kvinder og flygtninge med handicap. Covid-19-krisen har afdækket svagheder i sundhedsvæsenet, især med hensyn til personer med handicap, som bor på institutioner med begrænset adgang til akut- og intensivbehandling.

Den europæiske sundhedsunion, som Kommissionen lancerede i november 2020⁷⁶, vil understøtte medlemsstaterne i deres politikker til forbedring af sundhedsvæsenets modstandsdygtighed, herunder også for personer med handicap.

Medlemsstaternes reformer bør sigte på at løse landespecifikke udfordringer med hensyn til grupper med særlige hindringer for adgang til sundhedsydelser under hensyntagen til Kommissionens initiativ om digital omstilling af sundhed og pleje⁷⁷.

Kommissionen vil optrappe kampen mod kræft gennem Europas kræfthandlingsplan⁷⁸. For at styrke patientrettighederne vil Kommissionen foretage en evaluering af direktiv 2011/24/EU om patientrettigheder i forbindelse med grænseoverskridende sundhedsydelser. Som led i denne evaluering vil den identificere, hvornår medlemsstaterne vælger at godtgøre opholds- og rejseudgifter eller ekstraudgifter, som personer med handicap måtte have afholdt, med henblik på at vurdere grænseoverskridende sundhedsydelser. Kommissionen vil også vurdere, i hvilket omfang de nationale kontaktpunkter for grænseoverskridende sundhedsydelser tilbyder patientoplysning i et format, der er tilgængeligt for personer med handicap.

Kommissionen vil:

- ✓ behandle sundhed- og handicapsspørgsmål gennem Styringsgruppen vedrørende Fremme og Forebyggelse (SGPP) med henblik på udveksling af **valideret god praksis på sundhedsområdet** for at bistå medlemsstaterne i deres sundhedsreformer
- ✓ støtte interessenterne i at klare og afbøde den belastning, som covid-19-pandemien påfører de europæiske borgers **mentale sundhed**
- ✓ modvirke de særlige uligheder, som personer med handicap møder i forbindelse med **adgang til kræftforebyggelse, tidlig påvisning af kræft og kræftbehandling**, gennem konkrete tiltag, som fremgår af registret over uligheder i Europas kræfthandlingsplan.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til:

- ✓ at forbedre adgangen for personer med handicap til hele sortimentet af sundhedstjenester — heriblandt seksuel og reproduktiv sundhedspleje og forebyggende tiltag — bl.a. i form af Kommissionens retningslinjer for adgang til sundhedspleje for personer med handicap baseret på inkluderende, tilgængelig, menneskecentreret sundhedspleje samt frit og informeret samtykke
- ✓ at skabe øget opmærksomhed omkring og udvikle strategier for at støtte **patienter med både handicap og sjældne sygdomme** samt klarlægge og undersøge, hvordan adgangen til den mest avancerede behandling kan lettes, bl.a. ved brug af digital innovation på tværs af medlemsstaterne.

⁷⁶ Meddelelse fra Kommissionen (COM(2020) 724 final): [Opbygning af en europæisk sundhedsunion](#).

⁷⁷ Meddelelse fra Kommissionen (COM(2018) 233 final): [At sætte gang i den digitale omstilling af sundhed og pleje i det digitale indre marked](#).

⁷⁸ Adskillige medlemsstater har modtaget støtte gennem Kommissionens strukturreformer til at forbedre deres kræftscreeningsprogrammer med henblik på tidlig påvisning af kræft.

5.5. Bedre adgang til kunst og kulturliv, fritids- og forlystelsesliv, idræt og turisme

Tilgængelig og inklusiv kunst og kulturliv, idræt, forlystelser, fritidsaktiviteter og turisme er afgørende for fuld deltagelse i samfundet. Det højner trivslen og giver alle, også personer med handicap, mulighed for at udvikle og udnytte deres potentiale. Rådet fremhævede betydningen i sine konklusioner om adgang til idræt for personer med handicap⁷⁹. Tilgængelig turisme for personer med handicap er vigtigt for at støtte deres deltagelse i samfundet og socioøkonomiske udvikling. FN's handicapkonvention opfordrer til en tosporet politik, der fremmer såvel almene som handicapspecifikke aktiviteter for børn og voksne.

Kommissionen vil styrke deltagelsen af personer med handicap inden for alle disse områder ved at tilstræbe samarbejde mellem konventionelle idrætsforeninger og handicapidrætsforeninger på alle niveauer. Den vil promovere og øge synligheden af kunstværker af personer med handicap og tilstræbe at gøre kulturarven og al kunst tilgængeligt og handicapvenligt gennem EU-finansiering, f.eks. programmet Et Kreativt Europa. Kommissionen vil også forholde sig til stereotyper om handicap, f.eks. i medierne og på film, i overensstemmelse med direktivet om audiovisuelle medietjenester, som kræver, at kommerciel kommunikation skal respektere den menneskelige værdighed og ikke må indeholde nogen forskelsbehandling, herunder forskelsbehandling på grund af handicap⁸⁰. Kommissionen vil desuden vurdere udbuddet af trykte værker beregnet til personer med handicap under hensyntagen til den eksisterende EU-lovgivning⁸¹.

Derudover vil Kommissionen:

- ✓ iværksætte en **undersøgelse af gennemførelsen af artikel 30** i FN's handicapkonvention for at støtte medlemsstaterne i deres politikudformning med henblik på at øge deltagelsen af og støtten til personer med handicap med hensyn til idræt, kulturliv og fritidsaktiviteter
- ✓ samvirke med **Den Internationale Paralympiske Komité** om at fremme inklusion inden for idrætten og bekæmpe stereotyper
- ✓ yderligere fremme udviklingen af tilgængelig turisme, primært i byerne, via prisen for hovedstad for intelligent turisme, **European Capital of Smart Tourism**⁸².

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til:

- ✓ at fremme og promovere **kunst af personer med handicap** og udbrede kendskabet hertil ved afholdelse af udstillinger og optrædener at gøre flere kunstsamlinger og -museer tilgængelige for personer med handicap.

5.6. Sikkerhed og beskyttelse

Personer med handicap har større risiko for at blive udsat for overgreb og misbrug både i deres eget hjem og på institutioner, og dette gælder navnlig kvinder, ældre og børn med

⁷⁹ Rådets konklusioner, 2019: [Adgangen til sport for personer med handicap](#).

⁸⁰ Direktiv (EU) 2018/1808: [Direktivet om audiovisuelle medietjenester](#).

⁸¹ Direktiv (EU) 2017/1564: [om visse tilladte former for anvendelse af visse værker og andre frembringelser, der er beskyttet af ophavsret og beslægtede rettigheder, til gavn for personer, der er blinde eller synshæmmede eller på anden måde har et læsehandicap](#).

⁸² [European Capital of Smart Tourism](#), europæisk hovedstad for intelligent turisme med fokus på bæredygtighed, tilgængelighed, digitalisering, kulturarv/kreativitet.

handicap⁸³. Personer med handicap er ligeledes ofre for hadefulde tale og mobning, bl.a. på uddannelsesinstitutioner. Personer med handicap eller helbredsproblemer bliver i højere grad udsat for overgreb (17 %, mod 8 % af alle personer uden handicap) og for chikane (50 %, mod 37 % af alle personer uden handicap)⁸⁴.

Menneskehandlere udnytter den særlige sårbarhed hos personer med handicap til at udsætte dem for seksuel udnyttelse, tvangstiggeri og proformaægteskaber⁸⁵. Der bliver ikke altid værnet om sikkerheden og velfærden blandt migranter og personer, der ansøger om eller er blevet bevilget international beskyttelse — især børn med handicap — i modtagelsescentre eller andre faciliteter, der huser dem. I katastrofesituationer, såsom oversvømmelser og jordskælv, forværres de eksisterende sårbarheder, således at hjælpeindsatsen bliver endnu vanskeligere for dårligt stillede grupper. Lighed og tilgængelighed i katastrofesituationer er ofte ikke omhandlet i de nuværende beredskabsplaner og i forbindelse med civilbeskyttelsesbistand.

Dertil kommer, at klimaforandringerne kan få alvorligere konsekvenser for personer med handicap, som kan bringes i fare, hvis kritiske tjenester og infrastrukturer påvirkes⁸⁶. Det er således særlig vigtigt at tilsikre, at den grønne omstilling til et klimaneutralt og modstandsdygtigt samfund er retfærdig og inklusiv, og at den inddrager personer med handicap.

Der er behov for alsidige politikker for bedre at kunne understøtte og værne om sikkerheden for personer med handicap i alle situationer. For at sikre bedre beskyttelse mod overgreb og forbrydelser har EU indført en stærk retlig mekanisme, og Kommissionen vil træffe målrettede foranstaltninger inden for rammerne af strategien for ligestilling mellem kønnene 2020-2025⁸⁷ og EU-strategien for børns rettigheder, i form af kapacitetsopbygning blandt fagfolk og oplysningskampagner. Endvidere vil Kommissionen sikre, at handicapaspektet i forbindelse med vold og misbrug integreres i relevante fremtidige EU-politikker. Politikkerne bør omfatte overvågning af institutioner og systematisk identifikation og efterforskning i tilfælde af overgreb, forbrydelser eller misbrug.

Det fælles europæiske asylsystem fastsætter fælles beskyttelsesstandarder og samarbejdsmekanismer med henblik på at håndtere den særlige situation for og de særlige behov hos sårbare personer, der ansøger om eller er blevet bevilget international beskyttelse, deriblandt personer med handicap. Kommissionen har fremsat forslag til en reform af det fælles europæiske asylsystem⁸⁸ ved at gøre det mere modstandsdygtigt og effektivt, samtidig med at de gældende beskyttelsesstandarder styrkes. På samme måde vil Kommissionen sikre støtten til personer med handicap under Asyl-, Migrations- og Integrationsfonden (AMIF), og Det Europæiske Asylstøttekontor vil sørge for efteruddannelse af beskyttelsesmedarbejdere og tolke, der behandler asylansøgninger fra sårbare personer, deriblandt personer med handicap. I tillæg vil Kommissionen tilsikre synergi i gennemførelsen af denne strategi med handlingsplanen for integration og

⁸³ Rapporter fra Det Europæiske Agentur for Grundlæggende Rettigheder:

<https://fra.europa.eu/en/publication/2015/children-disabilities-violence>;

<https://fra.europa.eu/en/publication/2014/violence-against-women-eu-wide-survey-main-results-report>.

⁸⁴ Agenturet for Grundlæggende Rettigheder, 2021: [Fundamental Rights Survey - Crime, Safety and Victims' Rights](#).

⁸⁵ Kommissionen (COM(2020) 661 final): [Tredje rapport om de fremskridt, der er gjort i bekæmpelsen af menneskehandel](#), med tilhørende [arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene](#) (SWD(2020) 226 final).

⁸⁶ S. Jodoin, N. Ananthamoorthy, K. Lofts, 2020: A Disability Rights Approach to Climate Governance — offentliggjort i: *Ecology Law Quarterly*, bind 47, nr. 1.

⁸⁷ Meddelelse fra Kommissionen (COM(2020) 152 final): [Et EU med ligestilling: strategi for ligestilling mellem mænd og kvinder 2020-2025](#).

⁸⁸ Meddelelse fra Kommissionen (COM(2020) 609 final): [en ny pagt om migration og asyl](#).

integration (2021-2027)⁸⁹. Et af de centrale principper i den nye handlingsplan er "inklusion for alle", idet der tages hensyn til udfordringerne i forbindelse med de mange og indbyrdes forbundne risici, som kan udgøre udfordringer for migranter.

Som et skridt på vejen hen imod fælles europæiske standarder for civilbeskyttelsesoperationer vil Kommissionen medtage oplysningsarbejde, som skal forbedre sikkerheden for sårbare grupper. Der vil blive brugt EU-midler til at øge bevidstheden om de behov, som personer med handicap har, gennem afholdelse af møder om civilbeskyttelse med deltagelse af det europæiske civilbeskyttelsesforum og EU-vidensnetværket om civilbeskyttelse. Kommissionen vil fortsat finansiere uddannelsesprogrammer i katastrofesituationer, herunder beredskabsprojekter, der tager hensyn til behovene hos personer med handicap, og styrke målrettet overvågning i forbindelse med forebyggende foranstaltninger.

Derudover vil Kommissionen:

- ✓ senest i 2024 yde **vejledning til medlemsstaterne og fagfolk**, herunder politifolk, om bedre støtte til personer med handicap, som er blevet udsat for overgreb
- ✓ opfordre Agenturet for Grundlæggende Rettigheder til at undersøge **forholdene for personer med handicap, der bor på institutioner**, i forbindelse med overgreb, misbrug og tortur.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til:

- ✓ at gennemføre gældende **EU-ret vedrørende det fælles europæiske asylsystem** under hensyntagen til de særlige behov hos **sårbare personer, der ansøger om eller er blevet bevilget international beskyttelse**, deriblandt personer med handicap, med henblik på at sikre tilstrækkelig beskyttelse i praksis
- ✓ at fremme videreuddannelse af **beskyttelsesmedarbejdere** og tolke, der behandler asylansøgninger fra sårbare personer, herunder personer med handicap, i tæt samarbejde med Det Europæiske Asylstøttekontor i denne henseende.

6. Fremme af rettigheder for personer med handicap på verdensplan

EU vil fortsat værne om menneskerettigheder for personer med handicap og støtte deres sociale inklusion i alle sine internationale forbindelser og som led i alle eksterne foranstaltninger, politikplanlægning, finansieringsprogrammer og -aktiviteter. Der skal også rettes opmærksomhed mod børn og unge med handicap, navnlig i konflikt- og postkonfliktsamfund eller udviklingslande, hvor der ofte er mangelfuld beskyttelse og ringe adgang til skoler og grundlæggende tjenester.

Det vil sige, at der lægges særlig vægt på samarbejdet med tredjelande inden for rammerne af EU's udvidelses- og naboskabspolitikker og dets bredere dagsorden for udviklingssamarbejde.

Ca. 15 % af verdens befolkning lever med en eller anden form for handicap, hvoraf ca. 2-4 % har svært nedsat funktionsevne, og hvoraf ca. 80 % bor i udviklingslandene⁹⁰. I store dele af verden har personer med handicap ringe adgang til inkluderende grundlæggende tjenester, beskyttelse, hjælpemiddelteknologier, information, domstolsprøvelse og juridisk identitet. Alt dette kommer i tillæg til forskelsbehandling og indskrænkede

⁸⁹ Meddelelse fra Kommissionen (COM(2020) 758 final): [Handlingsplan om integration og inklusion 2021-2027](#).

⁹⁰ Verdenssundhedsorganisationen/Verdensbanken, 2011: [World report on disability](#), s. 27.

jobmuligheder. Blandt de mest presserende spørgsmål er fortsat institutionaliseret pleje og segregering fra det omgivende lokalsamfund. I mange tilfælde tilgodeser uddannelsessystemerne ikke behovene hos elever med handicap. Personer med handicap er også blandt de mest sårbare i humanitære kriser. Deres dødelighed i forbindelse med katastrofer er to til fire gange højere end blandt personer uden handicap⁹¹.

Med denne strategi vil EU styrke sin rolle globalt som fortaler for rettigheder for personer med handicap gennem samarbejde, humanitær indsats og dialog med de tredjelande, der er parter i FN's handicapkonvention. Selv om denne strategi anerkender de forskellige udfordringer, partnerlandene står over for, og de mange forskellige samarbejdsrammer, der findes med EU, vil den tjene som inspiration for reformbestræbelser og planlægning af bistand med partnerlande og relevante interessenter. I tillæg hertil vil EU fortsat yde behovsbaseret humanitær bistand og beskyttelse i overensstemmelse med de humanitære principper.

Der skønnes at findes
1 milliard personer med
handicap i verden.

EU opfordrer alle stater til at respektere, beskytte og overholde rettighederne for personer med handicap, hvilket afspejles i alle de politiske initiativer, der skal forme det næste årti⁹². Det er afgørende, at EU i sin optræden udadtil respekterer og gennemfører principperne i FN's handicapkonvention og 2030-dagsordenen, idet strategien for universelt design for bedre tilgængelighed integreres, og der i alle foranstaltninger foretages tilpasninger i rimeligt omfang for personer med handicap. Dette vil EU afstedkomme ved at udnytte alle sine redskaber, som spænder fra politiske dialoger, menneskerettighedsdialoger og handelsdialoger til samarbejde med tredjelande i EU's naboskabs- og udvidelsespolitikker, som tillige omfatter humanitære indsatser og samarbejde med multinationale organisationer. EU støtter reformering af offentlige politikker på verdensplan for at gøre disse mere inklusive og bestræber sig på at sikre, at alle menneskerettigheder, herunder rettigheder for personer med handicap, forbliver central i indsatsen over for covid-19-pandemien og den globale genopretning. EU-delegationerne yder støtte til at fremme rettigheder for personer med handicap og vejledning i at gennemføre tilgængelighed og sikre meningsfuld høring af personer med handicap, bl.a. gennem deres interesseorganisationer på grundlag af nuværende god praksis. EU tilstræber en målrettet indsats på handicapområdet og integrering af handicapaspektet i sin optræden udadtil. EU's handlingsplan vedrørende menneskerettigheder og demokrati 2020-2024 og EU's kønshandlingsplan III 2021-2025 beskriver EU's ambitioner om at intensivere indsatsen for at bekæmpe alle former for forskelsbehandling, som personer med handicap udsættes for, med særlig vægt på de forskellige og indbyrdes forbundne former for forskelsbehandling, i overensstemmelse med dets menneskerettighedsretningslinjer med hensyn til ikkeforskelsbehandling i forbindelse med sin optræden udadtil⁹³.

EU vil også sigte mod at sikre, at der tages tilstrækkeligt hensyn til behovene hos personer med handicap i forbindelse med ydelse af EU-finansieret humanitær bistand ved at styrke inddragelsen af personer med handicap og samarbejdet med civilsamfundet og

⁹¹ De Humanitære FN-organisationers Fælles Stående Komité, 2019: [Inclusion of Persons with Disabilities in Humanitarian Action](#), s. 2.

⁹² 1) Fælles meddelelse (JOIN(2020) 5 final): [EU's handlingsplan vedrørende menneskerettigheder og demokrati 2020-2024](#);

2) fælles meddelelse (JOIN(2020) 17 final): [EU's kønshandlingsplan III](#) — en ambitiøs dagsorden for ligestilling mellem kønnene og styrkelse af kvinders indflydelse og status i EU's optræden udadtil 2021-2025; 3) [EU's generelle toldpræferenceordning \(GSP\)](#);

⁹³ Rådet, 6337/19, 2019: [EU's retningslinjer vedrørende menneskerettigheder for så vidt angår ikkeforskelsbehandling i EU's optræden udadtil](#).

at støtte kapacitetsopbygning. Derudover vil EU forstærke sin dataindsamling om personer med handicap i forbindelse med EU-finansieret humanitær bistand, f.eks. ved at fremme brugen af Washingtongruppens "Short Set"-spørgsmål⁹⁴. Desuden vil der blive medtaget en henvisning til FN's handicapkonvention i revisionen af EU's generelle toldpræferenceforordning GSP+, som en tilskyndelse til de tilknyttede handelspartnere til at overholde den.

EU bestræber sig på at intensivere og konsolidere sit samarbejde med andre stater, der er part i eller signatar af FN's handicapkonvention, for at fremme ratificeringen og gennemførelsen af konventionen og styrke sit lederskab, navnlig i forbindelse med den årlige konference for stater, der er parter i konventionen. EU støtter fortsat civilsamfundsorganisationer for at sikre, at repræsentanter for personer med handicap kan deltage i alle relevante processer gennem specifikke og inklusive strukturerede dialoger på EU-plan, med partnerlande og globalt. Dette udmønter sig i udveksling af strategiske initiativer og bedste praksis i kombination med en bredere formidling af resultater.

EU vil dele sine strategier og praksisser vedrørende gennemførelsen af FN's handicapkonvention i FN's multilaterale fora, såsom Menneskerettighedsrådet, Kommissionen for Kvinders Status eller Kommissionen for Social Udvikling, og med regionale integrationsorganisationer såsom Den Afrikanske Union, ASEAN og USAN. Formålet med denne udveksling er at fremme en gennemsigtig og ambitiøs gennemførelse af FN's handicapkonvention verden over⁹⁵, mens EU også vil drage fordel af den globale udveksling af praksis. Et tydeligere EU-engagement i FN's handicapkomité med kan føre til en mere effektiv gennemførelse af FN's handicapkonvention både i og uden for EU. Kommissionen vil foreslå medlemsstaterne, at EU opstiller en kandidat til valget til FN's handicapkomité i overensstemmelse med den fælles meddelelse om multilateralisme⁹⁶.

Kommissionen og den højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik og næstformand for Kommissionen (HR/NF) vil:

- ✓ i 2021 ajourføre **værktøjsskassen for "den menneskerettighedsbaseret tilgang, der omfatter alle menneskerettigheder, til EU's udviklingssamarbejde"** med henblik på at afhjælpe alle uligheder, deriblandt forskelsbehandling af personer med handicap, i foranstaltninger over for tredjelande
- ✓ sikre, at **EU-delegationerne** spiller en mere aktiv rolle med hensyn til at støtte gennemførelsen af FN's handicapkonvention og fremme dens ratificering på verdensplan
- ✓ systematisk anvende OECD's Komité for Udviklingsbistands handicapmarkør⁹⁷ til at følge handicapvenlige investeringer med henblik på at foretage en målrettet **overvågning af EU-finansiering**
- ✓ sammen med medlemsstaterne yde **teknisk bistand** til partnerlandenes forvaltninger gennem deres programmer og faciliteter
- ✓ tilrettelægge **regelmæssige strukturerede dialoger** under den årlige konference for stater, der er parter i FN's handicapkonvention, og i forbindelse med andre allerede etablerede strukturerede dialoger og styrke **samarbejdet med fokus på tilgængelighed og beskæftigelse**.

⁹⁴ Washingtongruppens handicapstatistik: [Short Set on Functioning](#).

⁹⁵ Navnlig i andre regionale integrationsorganisationer såsom Den Afrikanske Union, ASEAN og USAN.

⁹⁶ Fælles meddelelse (JOIN/2021/3 final/2): [Styrkelse af EU's bidrag til regelbaseret multilateralisme](#).

⁹⁷ OECD, 2019: [Handbook for the marker for the inclusion and empowerment of persons with disabilities](#).

7. Effektiv implementering af strategien

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne og alle EU's institutioner og agenturer til gennem målrettede foranstaltninger og integrering af handicapaspektet at tilgodese behovene hos personer med handicap, når de udformer, gennemfører og overvåger politikker, lovgivning og finansieringsprogrammer. Kommissionen vil opfordre til, at der samarbejdes på handicapområdet mellem EU-institutionerne, medlemsstaterne og andre interessenter, med støtte fra EU-midler og videreuddannelse.

7.1. *Bedre regulering — overholdelse af FN's handicapkonvention i den politiske beslutningsproces*

Bedre regulering skal skabe de optimale forudsætninger for rettidig og forsvarlig politikudformning. I artikel 10 i TEUF hedder det, at Unionen ved udformningen og gennemførelsen af sine politikker skal tilstræbe at bekæmpe enhver form for forskelsbehandling, bl.a. på grund af handicap.

Effektiv politikudformning indebærer høring og medvirken af personer med handicap og deres interesseorganisationer under hele processen samt tilvejebringelse af oplysninger om relevante politiske initiativer og høringer i tilgængelige formater.

Som led i sine aktiviteter til fremme af lighed for alle — og i alle henseender — bestræber Kommissionens ligestillingstaskforce⁹⁸ sig på at sikre, at handicapaspektet integreres i alle politikområder.

Derudover vil Kommissionen:

- ✓ styrke **værktøjskassen for bedre regulering** for at styrke handicapinkludering med henblik på at sikre overholdelse af FN's handicapkonvention
- ✓ sikre en sammenhængende **inddragelse og vurdering af handicapspørgsmål** i konsekvensanalyser og evalueringer, hvor det er relevant, bl.a. gennem videreuddannelse af personale, der udarbejder initiativer om FN's handicapkonvention.

7.2. *Styrkelse af samarbejdet mellem EU-institutionerne og medlemsstaterne*

For at styrke gennemførelsen af FN's handicapkonvention og for bedre at afspejle den forpligtelse, som EU har påtaget sig som part i konventionen, vil Kommissionen investere i at styrke koordineringen på EU-plan i overensstemmelse med henstillingerne fra FN's komité for rettigheder for personer med handicap ("FN's handicapkomité")⁹⁹. Kommissionen vil samarbejde med Europa-Parlamentet og Rådet for at sikre, at der tages tilstrækkeligt hensyn til handicapspørgsmål i interinstitutionelle forhandlinger, og vil samarbejde om at identificere mangler i den eksisterende lovgivning.

Kommissionen vil:

- ✓ opfordre alle EU's institutioner, organer, agenturer og delegationer til at **udpege handicapkoordinatorer** for deres respektive organisationer og for handicapstrategier

⁹⁸ Denne interne ligestillingstaskforce består af repræsentanter for alle Kommissionens tjenestegrene samt Tjenesten for EU's Optræden Udadtil. Den støttes af et sekretariat i Europa-Kommissionens Generalsekretariat.

⁹⁹ FN's handicapkomité, 2015: [Concluding observations on the initial report of the European Union](#).

- ✓ arrangere **regelmæssige møder på højt plan** mellem Europa-Parlamentet, Rådet, Kommissionen og EU-Udenrigstjenesten og med deltagelse af interesseorganisationer for personer med handicap
- ✓ tilrettelægge en årlig udveksling af synspunkter med **Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg** og **Regionsudvalget**.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til:

- ✓ at tage hensyn til de særlige behov hos personer med handicap i alle politikker, der skal behandles på rådsniveau og i Rådets konklusioner (**integrering af handicapaspektet**).

7.3. Samarbejde med medlemsstaterne og med regionale og lokale myndigheder

Medlemsstaterne er som parter i FN's handicapkonvention nøgleaktører i gennemførelsen af konventionen, som involverer regeringer, parlamenter og andre interessenter på forskellige niveauer. De skal regelmæssigt aflægge rapport til FN's handicapkomité om deres foranstaltninger til gennemførelse af FN's handicapkonvention, herunder deres nationale strategier for personer med handicap. Kommissionen vil styrke forvaltningsmekanismen for samarbejde på EU-plan.

Flagskibsinitiativ:

Kommissionen vil i 2021 oprette en **handicapplatform**. Den vil erstatte den nuværende Gruppe på Højt Plan vedrørende Handicapsspørgsmål og støtte gennemførelsen af nærværende strategi tillige med nationale handicapstrategier. Den vil samle nationale kontaktpunkter for FN's handicapkonvention, handicaporganisationer og Kommissionen. Platformen kan anvendes som et forum til kommunikation vedrørende FN's vurderinger af medlemsstaternes gennemførelse af handicapkonventionen. Handicapplatformens websted vil indeholde oplysninger om dens møder, aktiviteter, analyser og landeoplysninger, herunder fremme af god praksis inden for tilgængelighed og inklusivitet.

Derudover vil Kommissionen:

- ✓ gå i dialog om handicapsspørgsmål med de allerede **eksisterende netværk**¹⁰⁰ af lokale og regionale myndigheder.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til:

- ✓ at vedtage **ambitiøse nationale strategier** for at fremme gennemførelsen af FN's handicapkonvention og af nærværende strategi på **nationalt, regionalt og lokalt plan**.

7.4. Støtte til gennemførelsen gennem EU-finansiering

For at støtte gennemførelsen af denne strategi og FN's handicapkonvention vil EU fortsat fremme medlemsstaternes anvendelse af EU-midler som fastsat i den flerårige finansielle ramme 2021-2027¹⁰¹ og gennem nye finansieringsmuligheder under NextGenerationEU, som er den genopretningsplan, der skal føre os ud af den aktuelle krise og danne grobund

¹⁰⁰ Disse netværk kan f.eks. være [Eurocities](#) eller [De Europæiske Kommuner og Regioners Råd \(CCRE\)](#).

¹⁰¹ Rådets forordning (2020/2093): [Den flerårige finansielle ramme for årene 2021-2027](#).

for et moderne og mere bæredygtigt Europa¹⁰². Instrumentet for teknisk støtte vil eventuelt kunne støtte medlemsstaterne med skræddersyet teknisk ekspertise.

Forordningen om fælles bestemmelser for fonde med delt forvaltning¹⁰³ danner den politiske ramme for bl.a. fondene under samhørighedspolitikken, heriblandt Den Europæiske Socialfond+ (ESF+), Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU) og den nyligt oprettede Fond for Retfærdig Omstilling (FRO). Heri er det fastsat, at medlemsstaterne skal opfylde de såkaldte "grundforudsætninger" for at sikre, at investeringsmiljøet er forberedt på at få tilført EU-støtten. En af grundforudsætningerne kræver, at der skal være indført en **national ramme for at sikre gennemførelsen af FN's handicapkonvention**. Et af kriterierne for opfyldelse er, at der er indført ordninger til sikring af tilgængelighed. EU-finansiering støtter områder som afinstitutionalisering, socioøkonomisk inklusion af personer med handicap, adgang til tjenesteydelser, inklusiv uddannelse og sundhedspleje, en mere inklusiv kulturarv og sikring af tilgængelighed. Medlemsstaternes kontaktpunkter for FN's handicapkonvention kan spille en vigtig rolle med hensyn til at støtte opfyldelsen af de relevante grundforudsætninger under programmeringsperioden. Forordningen om fælles bestemmelser for fonde med delt forvaltning kræver endvidere, at der tages hensyn til tilgængelighed for personer med handicap under udarbejdelsen og gennemførelsen af medlemsstaternes operationelle programmer.

Andre fonde kan spille en rolle med hensyn til at nå målene i denne strategi.

Programmet Erasmus+ tilbyder finansiel støtte og andre inklusionsforanstaltninger for deltagere med handicap. Programmet for medborgerskab, ligestilling, rettigheder og værdier vil støtte gennemførelsen og forvaltningen af denne strategi. Kommissionen vil fremme en handicapinkluderende gennemførelse af andre finansielle instrumenter og programmer såsom InvestEU og Horisont Europa¹⁰⁴.

For at tilpasse forvaltningen af de relevante fonde under den flerårige finansielle ramme for 2021-2027¹⁰⁵ med hensyn til rettighederne for personer med handicap vil Kommissionen støtte medlemsstaterne gennem stærkere samarbejde, oplysningsaktiviteter og målrettet vejledning.

Instrumentet for naboskab, udviklingssamarbejde og internationalt samarbejde 2021-2027 vil bidrage til gennemførelsen af strategiens eksterne mål. Fonde som SOCIEUX+, det tekniske samarbejdsprogram, der fokuserer på kortvarige missioner, instrumentet for teknisk bistand og informationsudveksling (TAIEX) og TWINNINGS-programmerne vil bidrage til gennemførelsen af EU's handicappolitikker på verdensplan.

Derudover vil Kommissionen:

- ✓ undersøge finansieringsmulighederne gennem det nye program for medborgerskab, ligestilling, rettigheder og værdier for at fremme **inddragelse af borgere med handicap på lige fod med andre**

¹⁰² NextGenerationEU er et midlertidigt genopretningsinstrument på 750 mia. EUR, som skal bidrage til at udbedre de økonomiske og samfundsmæssige skadevirkninger af coronaviruspandemien. Kernen er genopretnings- og resiliensfaciliteten, som vil yde lån og tilskud til støtte for reformer og investeringer i medlemsstaterne: Rådets forordning (EU) 2020/2094 om oprettelse af et [EU-genopretningsinstrument](#) til støtte for genopretningen efter covid-19-krisen

¹⁰³ Europa-Parlamentet og Rådet nåede den 1. december 2020 til politisk enighed om Kommissionens forslag (COM(2018) 375 final) til en forordning om fælles bestemmelser for fonde med delt forvaltning.

¹⁰⁴ [Erasmus+](#); [InvestEU](#); [Horisont Europa](#).

¹⁰⁵ [Den flerårige finansielle ramme for årene 2021-2027](#).

- ✓ støtte medlemsstaterne i at anvende EU-midlerne i overensstemmelse med FN's handicapkonvention og med respekt for tilgængelighed og social inklusion samt sikre, at EU-midlerne ikke støtter foranstaltninger, der bidrager til segregering og udstødelse.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til at:

- ✓ sikre **partnerskaber** med regionale og lokale myndigheder, interesseorganisationer for personer med handicap, civilsamfundet, organer for grundlæggende rettigheder og andre interessenter i udformningen og gennemførelsen af EU-fondene
- ✓ tilskynde **kontaktpunkter for FN's handicapkonvention** til at støtte opfyldelsen af de relevante grundforudsætninger i hele programmeringsperioden.

8. Kommissionen vil foregå med et godt eksempel

Kommissionen vil foregå med et godt eksempel og opfordrer de øvrige EU-institutioner og -agenturer til at følge trop.

8.1. *Gøre udvælgelses-, rekrutterings-, beskæftigelses- og fastholdelsesprocesserne handicapinkluderende*

Mangfoldighed og inklusion beriger og styrker organisationerne. Kommissionen vil i sin fornyede strategi for menneskelige ressourcer medtage foranstaltninger, der skal stimulere til ansættelse af personer med handicap, til reelle karriere- og avancementsmuligheder for ansatte med handicap og til at skabe inkluderende arbejdsmiljøer ved at styrke sit eget engagement som arbejdsgiver for at fremme mangfoldighed og ligestilling, samtidig med at der sørges for tilgængelighed og rimelige tilpasninger. Det nyligt oprettede Kontor for Mangfoldighed og Inklusion vil føre tilsyn med udarbejdelsen og gennemførelsen af relevante foranstaltninger og bidrage til at fremme mangfoldighed, ligestilling og inklusion inden for alle Kommissionens tjenestegrene.

Udvælgelses- og rekrutteringsprocessen er meritbaseret og følger en ligestillingspolitik. Der er imidlertid behov for en proaktiv tilgang og yderligere skridt til at fremme større diversitet.

For så vidt angår rekruttering, vil der blive foretaget ligestillings- og mangfoldighedsscreeninger af rekrutteringsprocesserne og af de relevante procedurer og redskaber med henblik på at afdække eventuelle faldgruber for partiskhed eller forskelsbehandling og fremkomme med løsninger herpå. Der vil blive truffet passende foranstaltninger for at sikre en effektiv løsning af de problemer, der konstateres i forbindelse med ligestillings- og mangfoldighedsscreeninger.

Dette vil blive understøttet af en intern kommunikationskampagne i Kommissionen og videreuddannelse af dens personale, herunder ledere og personalemedarbejdere (for hvem videreuddannelsen er obligatorisk), for at sikre et respektfuldt arbejdsmiljø og modvirke partiskhed eller forskelsbehandling, herunder over for personer med handicap.

Med hensyn til personaleudvælgelse vil Det Interinstitutionelle Personaleudvælgelseskontor (EPSO) fortsat anvende sin politik for ligestilling, mangfoldighed og inklusion i forbindelse med sine udvælgelsesprocedurer og -prøver ved at indsamle data om handicap i ansøgningsfasen. På denne måde er EPSO i stand til

at sikre rimelige tilpasninger, blive opmærksom på eventuelle brister i sine opsøgende aktiviteter og give ansøgere med handicap bedre mulighed for at deltage i prøverne. Den vil også ajourføre sin strategi for målrettet kommunikation og opsøgende aktiviteter og udbygge sit netværk af handicaporganisationer, sin ekspertise i rimelige tilpasninger samt sit udbud af videreuddannelser og tjenester.

Kommissionen anvender en ligestillingspolitik i alle sine rekrutteringskanaler og diverse programmer. For at omsætte denne politik til praksis vil Kommissionen udtrykkeligt opfordre til ansøgninger fra personer med handicap og yde ansøgerne målrettet støtte og assistance under hele processen.

Tjenesten for EU's Optræden Udadtil (EU-Udenrigstjenesten) vil fortsætte gennemførelsen af sin handicaphandlingsplan.

Flagskibsinitiativ:

Kommissionen vil vedtage en **fornyet HR-strategi**, som vil indeholde foranstaltninger til fremme af mangfoldighed og inklusion af personer med handicap, og opfordrer EPSO til at supplere disse bestræbelser i samarbejde med andre EU-institutioner, når de rekrutterer nye medarbejdere.

Derudover vil Kommissionen:

- ✓ sikre, at der **løbende vil blive fjernet og undgået hindringer** i alle faciliteter for medarbejdere og besøgende med handicap (f.eks. tilgængeligt IKT-udstyr og værktøjer til onlinemøder)
- ✓ styrke alle Kommissionens tjenestegrenes **ledelsesrapportering** om mangfoldighed, herunder rimelige tilpasninger for medarbejdere med handicap.

8.2. Adgang til bygninger og kommunikation

Kommissionen har løbende forbedret adgangen til sine bygninger, sine digitale miljøer og sin kommunikation og vil optrappe indsatsen for at sikre tilgængeligheden, såsom innovative projekter, bedre tilgængelighed af publikationer, navnlig EU-lovgivning og -politikker, tilbud om videreuddannelse af medarbejderne og støtte til uddannelse i tolkning på internationalt tegnsprog.

Kommissionen vil:

- ✓ i 2021 vedtage en **handlingsplan for webtilgængelighed**, som skal formidles og fremmes i samtlige EU's institutioner, organer og agenturer med henblik på at sikre, at EU's websteder og de dokumenter, der offentliggøres på disse websteder, samt onlineplatforme er i overensstemmelse med europæiske standarder for tilgængelighed¹⁰⁶
- ✓ senest i 2023 forbedre tilgængeligheden af sine tjenester inden for **audiovisuel kommunikation og grafisk design** samt af sine publikationer og arrangementer, herunder, hvor det er relevant, tegnsprogstolkning og dokumenter i letlæseligt format

¹⁰⁶ Det Europæiske Personaleudvælgelseskontor (EPSO) vil fortsat forbedre tilgængeligheden i sine prøver og på sit websted, således at det bliver i overensstemmelse med [retningslinjerne for webindholds tilgængelighed](#).

- ✓ sikre tilgængelighed for alle Kommissionens **nyligt ibrugtagne bygninger**, dog med forbehold af værtslandenes eventuelle byplanlægningskrav
- ✓ sikre tilgængeligheden af de **steder**, hvor Kommissionens arrangementer afholdes
- ✓ sikre, at alle Kommissionens bygninger senest i 2030 følger **europæiske standarder for tilgængelighed**, dog med forbehold af værtslandenes byplanlægningskrav.

9. Folkeoplysning, forvaltning og måling af fremskridt

Kommissionen vil samarbejde med medlemsstaterne om at supplere og støtte nationale kampagner, styrke folkeoplysningen og bekæmpe stereotyper omkring handicap. Den vil fortsat tilrettelægge særlige arrangementer, navnlig den europæiske dag for personer med handicap, der sammenfalder med FN's internationale dag for personer med handicap, den 3. december.

Kommissionen vil styrke strukturerede dialoger med personer med handicap og deres interesseorganisationer og vil sikre, at de bliver repræsenteret i relevante politiske processer og hørt om relevante forslag fra Kommissionen. Den vil også fremover finansiere handicaporganisationernes arbejde og bidrage til gennemførelsen af FN's handicapkonvention gennem programmet for medborgerskab, ligestilling, rettigheder og værdier.

Den valgfrie protokol til FN's handicapkonvention giver personer med handicap mulighed for at henvende sig til en given deltagerstats handicapkomité, hvis de mener, at den pågældende deltagerstat har overtrådt konventionens bestemmelser¹⁰⁷. Ikke alle medlemsstater har tiltrådt protokollen, og forslaget til Rådets afgørelse om EU's tiltrædelse af den valgfrie protokol til FN's handicapkonvention har været under udarbejdelse siden 2008. Kommissionen vil nøje følge medlemsstaternes fremskridt med hensyn til medlemsstaternes tiltrædelse af den valgfrie protokol og tage EU's ratifikation af den valgfrie protokol til FN's handicapkonvention op til fornyet overvejelse i lyset heraf.

Kommissionen vil indlede et samarbejde med Rådet om at ajourføre EU's erklæring om EU's kompetence med hensyn til spørgsmål, der er omfattet af FN's handicapkonvention, som anbefalet af FN's handicapkomité i 2015¹⁰⁸. Antallet af relevante EU-retsakter er steget betydeligt fra ca. 40 i erklæringen i 2008 til nu over 130¹⁰⁹.

9.1. Styrkelse af EU-rammen under FN's handicapkonvention

EU skal som part i FN's handicapkonvention etablere en ramme for at fremme, beskytte og overvåge gennemførelsen af konventionen.

Der er indført en specifik EU-ramme¹¹⁰ bestående af Den Europæiske Ombudsmand, Europa-Parlamentets Udvalg for Andragender, Agenturet for Grundlæggende Rettigheder og Det Europæiske Handicapforum, som hver især varetager deres opgaver uafhængigt men med indbyrdes koordination. EU-rammen fører tilsyn med områder i

¹⁰⁷ [Valgfri protokol](#); [Ratificeringsstatus](#): 21 medlemsstater.

¹⁰⁸ FN's handicapkomité, 2015: [Concluding observations on the initial report of the European Union](#).

¹⁰⁹ Arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene (SWD(2017) 29 final): [Progress Report on the implementation of the European Disability Strategy \(2010 - 2020\)](#).

¹¹⁰ [Revideret EU-ramme](#), der kræves i artikel 33.2 i FN's konvention om rettigheder for personer med handicap.

FN's handicapkonvention, hvor medlemsstaterne har overført kompetencer til EU, samt med EU-institutionernes gennemførelse af konventionen.

For at gøre denne mekanisme mere effektiv på EU-plan vil Kommissionen:

- ✓ i 2022 undersøge, **hvordan EU-rammen fungerer**, og foreslå foranstaltninger på grundlag heraf
- ✓ tilrettelægge en **årlig dialog** mellem Kommissionen — i egenskab af EU-kontaktpunkt — og EU-rammen.

9.2. Sikring af forsvarlig overvågning og rapportering

På grundlag af erfaringerne fra den europæiske handicapstrategi 2010-2020 vil Kommissionen etablere en ramme for overvågning af gennemførelsen af nærværende strategi, som også vil få indflydelse på det europæiske semester, den sociale resultattavle og gennemførelsen af målene for bæredygtig udvikling.

Overvågningen af fremskridtene i medlemsstaterne vil bygge på en forbedret indsamling af statistiske data om forholdene for personer med handicap og oplysninger om nationale politikker og praksisser, der supplerer medlemsstaternes rapportering til FN's særlige handicapkomité. Et nyt dashboard vil vise de fremskridt, der er gjort med gennemførelsen af aktiviteterne på EU-plan inden for rammerne af denne strategi, samt dem, hvor Kommissionen har opfordret medlemsstaterne til at træffe foranstaltninger. Kommissionen vil fortsat overvåge gennemførelsen af EU's handicaplovgivning. Den vil desuden overveje, om foranstaltningerne skal finjusteres på grundlag af en midtvejsrapport om denne strategi.

På EU's vegne skal Europa-Kommissionen i egenskab af EU-kontaktpunkt regelmæssigt aflægge rapport til FN's handicapkomité om EU's gennemførelse af FN's handicapkonvention. Med henblik herpå vil Kommissionen indsamle oplysninger bl.a. fra Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionens tjenestegrene¹¹¹.

For at muliggøre en effektiv overvågning er det bydende nødvendigt med kvalitetsdata og langsigtet forskning. Der er bl.a. behov for kundskab om, hvilken betydning den grønne og den digitale omstilling får for personer med handicap. Selv om Eurostat leverer undersøgelsesdata inden for nøgleområder, dækker den nuværende dataindsamling ikke alle relevante områder og er ikke hyppig nok til at kunne identificere tendenser.

Kommissionen vil styrke dataindsamlingen på alle områder, hvor der er konstateret mangler¹¹², herunder data om de personer, der bor på institutioner, og forskning i handicap under EU's rammeprogram for forskning og innovation, Horisont Europa, (2021-2027), der integrerer en tværsektoriel tilgang. Med afsæt i en udvidet dataindsamling vil Kommissionen styrke overvågningen af handicap inden for rammerne af det europæiske semester.

Derudover vil Kommissionen:

- ✓ i 2021 udarbejde og offentliggøre en **overvågningsramme** for strategiens mål og tiltag

¹¹¹ [Rapportering](#): der indsamles yderligere oplysninger om EU's institutioner, agenturer og organer.

¹¹² Eksempelvis personer med handicap, der bor på institutioner, sundhed, humanitær bistand og beskæftigelse.

- ✓ senest i 2023 udarbejde nye **handicapindikatorer** med en klar køreplan for gennemførelsen. Disse indikatorer bør dække børn, forholdene for personer med handicap inden for beskæftigelse, uddannelse, social beskyttelse, fattigdom og social udstødelse, levevilkår, sundhed, brug af nye kommunikationsteknologier, støtte til indikatorerne for EU's sociale resultattavle og målene for det europæiske semester for bæredygtig udvikling
- ✓ i 2024 udarbejde en **rapport** om denne strategi med en vurdering af, hvordan gennemførelsen skrider frem, og, såfremt det skønnes nødvendigt, ajourføre dens mål og tiltag
- ✓ udvikle en **strategi for dataindsamling**, retlede medlemsstaterne i overensstemmelse hermed og foretage en analyse af nuværende datakilder og indikatorer, heriblandt administrative data.

10. Konklusion

Med denne strategi sigter Kommissionen mod at opnå yderligere væsentlige forbedringer på alle områder af livet for personer med handicap, både i og uden for EU. I løbet af det kommende årti vil denne strategi støtte både medlemsstaterne og EU-institutionerne i deres bestræbelser på at gennemføre FN's handicapkonvention. Gennemførelsen af de initiativer, der er omhandlet i denne strategi, vil bidrage til at mindske forskelsbehandling, uligheder og støtte til personer med handicap til fuldt ud at kunne udøve deres menneskerettigheder, grundlæggende frihedsrettigheder og rettigheder som EU-borgere på lige fod med alle andre senest i 2030 med henblik på at maksimere deres selvstændighed, deltagelse og anstændige levevilkår.

For at nå målene for denne strategi kræves der et stærkt engagement fra medlemsstaternes side ved at fremme politikker og tiltag, der vil skabe tilgængelige miljøer, inkluderende uddannelsessystemer og sundhedsvæsen af høj kvalitet og effektive adgangsveje til fair beskæftigelse for personer med handicap.

Ved at give personer med handicap mulighed for fuldt ud at deltage i og bidrage til overgangen til en inklusiv, grøn og digital økonomi og et inklusivt, grønt og digitalt samfund og at deltage i og bidrage til vores demokrati bekræfter vi de EU-værdier, der er nedfældet i traktaterne. Dette vil udgøre et stærkt bidrag til en Union med lige muligheder og styrke rettighederne for personer med handicap på verdensplan.

Kommissionen opfordrer Europa-Parlamentet og Rådet til at arbejde sammen og foregå med et godt eksempel med henblik på at gennemføre FN's handicapkonvention både på EU-plan og på nationalt plan. **Den opfordrer Rådet til at vedtage konklusioner om denne strategi.**